ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5137 — 1902 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 24/6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1903 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 7 ՇԷՎՎԱԼ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5137

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آروولك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՏԵՍՐԱԿՆԵՐ

Ռուսահայ ծանօթ բժիշկ Ա. Բուդաղեան առողջապահական եւ բժշկական դասընթացիկ տեսրակներ հրատարակել սկսած էր,— կը ծանուցանէ Արեւելք,— որոնց շարքը հասած է 24ի:

Մեր մէջ, եթէ չեմ սխալիր, այս կարգի հրատարակութեանց վերջինը եղած է Տոքթ. Մանուէլ պէյ Իսթիւճեանի հեղինակութիւնը արբեցութեան դէմ, որ դնահատուեցաւ իր ժամանակին եւ բաւական ալ օգտագործ գտաւ: Բուդաղեանի հրատարակչական ձեռնարկութեան լուրը կ'արժէ որ ուշադրութիւն հրաւիրէ իր վրայ եւ գրգիռ մը ըլլայ այդ կարգի ձեռնարկութեան մը, ո՛չ թէ գիտական խրթին ոճով երկասիրութեանց՝ այլ բուն իսկ ժողովուրդին համար գրուած բժշկական տեսրակներու հրատարակման, որոնք մեծ օգտակարութիւն կրնան ունենալ: Այս «բժշկական»ներուն նմոյշները երբեմն կը տեսնուին թերթերու մէջ, յօդուածի ձեւով, այժմէութեան մը առթիւ. բայց ծրագրի մը համաձայն պատրաստուած առողջապահական տեսրակներ, իրենց պարզ լեզուովը ու չափաւոր գինովը հանրութեան մատչելի, հաղուագիւտ են: Մէկ խօսքով, բժշկական գիտելիքներու ռամկացումը, կեանքի զանազան պարագաներուն յատուկ, տղայութենէն մինչեւ ծերութեան հասակին համար: Որչա՛փ անձեր պիտի ուզէին իրենց տան մէջ ունենալ այդ տեսրակներէն ու ընթերցումի միայուն առարկայ մը դարձնել զանոնք. որքա՜ն հիւանդութիւններ, անզգուշութենէ, անմաքրութենէ, բժշկական սկզբունքներու չգործադրութենէն առաջ եկած, չպիտի պատահէին, եթէ այդ սկզբունքներուն տարրական մէկ գիտելիքը ընդհանրացուէր ժողովուրդին մէջ, այդ կարգի տեսրակներով: Տոքթ. Մանուէլ պէյի հրատարակութեան նաթընցացն էր՝ երիտասարդ բժշկի մը «Սալօնի բժշկութիւնը» որ նոյնպէս կը համապատասխանէր այս պէտքին, քիչ մը աւելի գիտական ոճով գրուած:

Բժիշկ Բուդաղեանի հրատարակութիւնը տեսնելու առիթ չունինք, բայց անոր քանչէորս պրակ կազմած ըլլալն իսկ ցոյց կու տայ թէ ընդհանուր շարք մը կ'ընդգրկէ եւ կանոնաւոր բաժանումներով պատրաստուած է:

Որ եւ է բժիշկ որ ձեռնարկէր այս տեսակ աշխատութեան մը, կրնար ապահով ըլլալ թէ ընթերցողներու ստուար թիւ մը պիտի գտնէ՝ որով նիւթապէս չպիտի վնասուի տպագրական ծախքէն, ու բարոյապէս ալ հանրային ծառայութիւն մը մատուցած ըլլալու գոհունակութիւնը պիտի ունենայ:

Դպրոցականները, պատանիները մանաւանդ չա՛տ պէտք ունին ասոնք ընթերցումներու: Չեմ ակնարկեր միայն այն նիւթին՝ որուն նուիրած է Տոքթ. Յովսէփ Տէր–Ստեփանեան իր «Մանչերու թշնամին», որ այնքան մեծ գնահատումի մը արժանի է ծնողքներուն համար: Բայց այդ կենսական նիւթէն դուրս, կան տակաւին շատ մը տեսակէտներ ալ որոնց վրայ կարելի է գրել causerieի ձեւով, դեռահասներուն ուղղուած, անոնց նիստուկացին, ճաշին, մարզանքին, մաքրութեան պայմաններուն վրայ, եւ այլն: Երբ գրուածքը հետաքրքրող բնութիւն մը ունի, տեղ տեղ պատմութիւններով համեմուած, տղան ինքնին կը մղուի զայն կարդալու,—անուշահամ դեղ մը խմելու պէս,— առանց իր մեծերուն սոխալումին: Վարժարաններուն մէջ՝ ուր այնքան ապարդիւն դրամներ կը վատնուին ապարդիւն դասագիրքերու համար, կարելի է առողջապահական տեսրակներ իբր մրցանակ տալ աշակերտներուն եւ աշակերտուհիներուն: Գաւառային անկիւններու մէջ ալ, այն գիւղերը ուր դպրոց կայ եւ բժիշկ չիկայ, եւ ուր ռամիկ աւելորդապաշտութիւններ առողջապահութեան դեր կը կատարեն, այս տեսակ ընթերցումներ բարերար ազդեցութիւն մը կրնան առաջ բերել աստիճանաբար:

Թերթերէն ետքը, Տարեցոյցերն են որ ատեն ատեն բժշկական բաժին մը կը պարունակեն, բայց, անոնք ալ չա՛տ ցանցառ ու անխնամ կերպով: Առողջապահական տեսրակներու հրատարակութիւնը, մէթոտի մը համաձայն պատրաստուած եւ միմիայն ժողովրդական դասակարդին եւ ընտանիքներու յատուկ, արդեւք մը չէ ո՛չ թերթերուն, ո՛չ տարեցոյցներուն՝ չարունակելու իրենց բժշկական բաժինը. այս տեսակ նիւթերու ընդհանրացման միջոցները որքան չատ ըլլան՝ այնքան աւելի արդիւնք կը տեսնուի:

Դպրոցականներու խօսքը կ'ընէի քիչ մը վերը: Հարկ է ըսել թէ որքան աղտոտ կ'ըլլան անոնք ընդհանրապէս: Մըտէ՛ք որ եւ է նախակրթարան մը, եւ պիտեսնէք երկու սեռէ պզտիկ տղաքներ՝ կեղտոտ եղունգներով, մրոտած հագուստներով, երեսնին չի լուացուածի պէս փոշիի խաւով մը, ոտքերնին ցեխոտ. ամէն օր փողոցներուն մէջ կը պատահինք ասոնց, խումբ, խումբ, որոնք վայրկենական կարեկցութիւն մը կը հրաւիրեն իրենց վրայ: Երբ ծնողքը, նոյն իսկ նիւթական չատ համեստ վիճակի մէջ, քիչ մը լուսաբանուի թէ իր զաւկներուն վատառողջութեանը վրայ ի՞նչքան աղդած է անմաքրութիւնը, օրինակի համար, կամ թէ անոնց աչքի տկարութիւնը չատ անգամ առաջ կու գայ՝ դպրոցէ վերադարձին լաւ մը չի լուացուելէն, թէ անոնց գլխու ծանրութիւնը արդիւնք է տամոքսին ծանրաբեռնուելուն կամ անժամանակ ճաշերուն, դեթ պզտիկ խնամք մը պիտի նուիրէին: Այսպէս նաեւ երիտասարդութեան եւ չափահասութեան համար, կեանքի ամէն հասակներուն ու ամէն պարագաներուն համար, մի՛չտ օգտակար մը կայ առողջապահական տեսրակներու ընթերցումին մէջ: Բժիշկ Բուդաղեանի գործը կրնայ լաւ թելադրութիւն մը ըլլալ մեր գրչի տէր բժիշկներուն՝ այդ կարգի հեղինակութեան մը ու հրատարակութեան մը որոնք թէեւ իրենց նախընթացները ունեցած են արդէն, բայց միշտ նորոգուելու եւ չարունակուելու պէտք ունին:

Տ. Ա.

ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍ

ԵՒ ՀԱՅՈՑ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

(ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ)

Իմ մանկութեան եւ պատանեկութեան ընկերներուս:

Չեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ չատ կը սիրէինք Սուրբ Ստեփանոսի տօնը մեր մատղաշ օրերուն: Աւագ Տօներուն այդ ամենափառաւոր օրը, դպրոցական բոլոր տղաքներուն համար խնդութեան եւ ուրախութեան օր մը էր: Տուներուն մէջ աւելի թոյլատու էին մեզի. իսկ դպրոցի մէջ՝ բոլորովին աչք կը գոցուէր աղոց չարաճճիութիւններուն: Վարժապետը, որ խիստ էր ուրիշ օրերուն մէջ, իր խոշոր սասն ու գաւազանը միայն կը գործածէր պզտիկները կառավարելու եւ կրթելու համար, Ստեփանոսին՝ կ'ըլլար աչխարհի ամենէն հեզահամբոյր մարդը, ներողամիտ, խնդուքներէս, հայրական զուարգուարանքով առատ: Ի՞նչ կար. ի՞նչու Ս. Ստեփանոս զուարթութիւններու մէջ կ'ողողէր մեր մանկական էութիւնը՝ իր հրեշտակային կեր դարանքով, վասն զի մեր մանկական մտքով, Ստեփանոս մանուկ մըն էր մեզի պէս. իր պատկերը խելացի, հոբը մօրը խօսքը մտիկ ընող, ժամասէր, երկիւղած հայ պատանեակի մը բոլոր գեղեցկութեամբ, բոլոր կախարդանքով ապաւորուած էր մեր վրայ. ամէն տարի աւելի խորունկ կը տպաւորուէր կարծես ցո՛րչափ կրօնականացած անկաչկանդ միջավայրի մը մէջ պատանիներ էինք:

Պատանիներու հրճուանքն ու խնդիրը, սակայն, մեծերն ալ կ'արտայայտէին: Ի՛նչպէս Աւագ Տօներու ա՛ռոջ ընթացքում, եւ մասնաւորապէս Ստեփանոսին, եկեղեցին արտաքոյ կարգի բազմութեամբ մը կը լեցուի՝ թէ՛ երեկոյին՝ նախատօնակին՝ եւ թէ՛ առաւօտն տօնախմբութեան:

Ստեփանոսի նախատօնակին, քաղքին՝ Այնթապի վրայ է խօսքը, բոլոր դպրոցականները եկեղեցի կ'առաջնորդուին՝ ոչ–դպրոցական, հասակակիցներ ալ կու գան խառնուիլ ատոնց մէջ. ինչպէս նաեւ փոքրիկ աղջիկներ: Ամէնքն ալ չապիկ պիտի հագնին, ամէնքը ձեռքերնին մոմ (կմատ) պիտի ունենան եւ չարունակ պիտի վառեն՝ մինչեւ որ եկեղեցին աւարտի: Եւ բովանդակ եկեղեցին կարծես կը լուսաւորուէր: Այս չապիկ հագնող տղաք երգեցիկ մանուկներ չեն, սակայն, ասոնք պատուած են եւ միմիայն Ստեփանոսին չապիկ հագնելու եւ մոմ վառելու համար եկեղեցի եկած ու եկեղեցիին մէջ ժողովրդեան եռեւ երկար չղթայ մը կազմած են, մանկական տարբեր դէմքեր, մոմերու քիչութեան եւ չատութեան վրայ տիրողներ կամ հպարտացողներ, դայլդայն չապիկներ, որոնք իրենց սեփական են եւ որոնց մէջ զլխաւոր տեղ կը բռնէ ճերմակ կտաւէ չապիկներ՝ կարմիր եղերքներով ու խաչերով. գանգուր կամ դեղձան զլուխներ, եւ ընդհանուր տիրողը՝ սեւ մազեր, ամէնքն ալ արտայայտութիւն են, որ միայն խժլտուքով կը բարացուցուի:

Կատարեալ ոգեւորութիւն մըն է որ կը տիրէ. մանուկ աչխարհի տօնն է կարծես: Եւ երբ հիմա կ'անդրադառնամ՝ ոչ օրերու վրայ ու զր դիտեմ իրողութիւնը եկեղեցիի չինչ աղդեցութեան կողմէն, օ՜հ, կը յիշեմ տասերկու տարեկան Յիսուսը Տաճարի մէջ եւ ետքը՝ կը դիտեմ Տէր Յիսուսը՝ որ տղաքները մատանիլ կ'ընէ, բացատրելով թէ ի՞նչ որ ծածկուած է իմաստուններուն եւ դիտուններուն, ատոնք պարզ, յայտնի բաներ են մանկական անմեղ հոգիներուն:

Եւ ասս տղաքը կը զգային, կը տեսնէին Ստեփաննոսը: Մանկութեան օրե՛ր, երազներ չէ՛ք դուք. դեռ այդ անուշութիւնն է որ կ'ուռեցնէ կուրծքս եւ արդի դիտակցութիւնս կ'ուժաւորէ մանկական տպաւորութեանս այդ կենդանութիւնը Ստեփանոսի մասին:

* *

Նախատօնակը կը փափաքէինք որ երկննար, երկննար եւ մեր մոմերէն երկընցող ճառագայթներու պէս: Տղան, որ չուտ կը ձանձրանայ, չէ՛ր ձանձրանար Ստեփանոսի անմեղ խրախճանքներէն. եթէ մերթ ընդ մերթ չարաճճի դիտաւորութեամբ եւ կամ նոյն իսկ կատարեալ անուշադրութեամբ իրարու մազերն բռնկցնէին մոմերով: Տէրպապաներ ալ ներողամիտ էին այդ օրուան խուռն իրարանցումին, եկեղեցիին մէջ չէին սասեր տղոց:

Բայց կը լմնար դժբաղտաբար Նախատօնակը. մոմերուն լոյսերը կը նուազէին ու կը նուազէին հեռուհեռ եւ մեզուներու պարին պէս մանուկները դուրս կը խուժէին եկեղեցիէն՝ առատան յոյսերով: Եթէ կ'անցնէր իրիկունը, դեռ առաւուն կար. կէս առաւուն կանուխ, մութին մէջ փողոցներուն լռութիւնը կը խզուէր. Ալիքէսի բնակարանին առջեւ: Սրտի համակ դողդողումով մը հնչեցուց տան դուռը եւ ձառային հարցուց թէ ոիկին Շաղէլ տուն դարձած էր: Ծառային հաստատական պատասխանին վրայ, քիչ մնաց վար պիտի իյնար իր յուզման սաստկութենէն: Եւ որովհետեւ մարդկային կիրքերը մեզ կ'ընդհարեն կեանքի հաղարամէկ ոչնչութեանց, ինքզինքը անմիտ նկատեց այդ մարդուն առջեւ, որ մէկդի քաշուեցաւ՝ որպէս զի Արման ներս մտնէ: Ինչպէ՞ս հանդուրժել այդ պահուն՝ Էլէնի եւ մանաւանդ Ալիքէսի ներկայութիւնը: Պարբերութիւն մը մրմնջեց, գնում մը պատրաստակելով եւ ըսելով թէ իրիկուան պիտի գար: Իր կառքին մէջ նեստուեցաւ. նորէն «իր տղուն նկատմամբ ունեցած մտածումն է որ փրկած ըլլալու է զայն...» ըսաւ Արման մտովի. «դէթ մարդասան չեմ ըլլար:)

Ժ.

ԽՂՃԻ ԽԱՑԹ ՄԸ

Այս բանավէճէն քանի մը օր յետոյ, Արման Լոնտոնէն թուագրուած նամակ մը կ'ուղարկէր Շաղէլի, որուն մէջ ներողութիւն կը խնդրէր, իր բարեկամներուն ձեռքը չսեղմելուն համար՝ վերջնական մեկնումէն առաջ: Ռոշֆուքօ փողոցի բնակարանը ոտք կոխել, նորէն տեսնել այն երկու էակները՝ որոնց կեանքը խորտակած էր, թէեւ անոնք վատառութեան ու ներումի խօսքեր միայն արտասանած ըլլային, դարձեալ ներկայ դանուիլ այն բարոյական հնչնուքներուն, որոնց առաջ բերած իւրաքանչիւր հառաչը մինչեւ իր հոգիին խորը կը դղրդէր դժնդակ կերպով. այդ ճիգը դեր ի վերէր իր կորովէն: Մէկ կողմէ Ալիքէսի հաւանական մեղամղձութենէն, իսկ միւս կողմէ Էլէնի ու անոր վարելիք կեանքին վրայ խորհելով, որ ամօթխածութիւնն եւ զգացումներու սնանկութեան մը ենթարկուած էր, Արման կ'ըսէր մտովի. «Անհելի բան է ասիկա, բայց բան մը չեմ կրնար ընել: Պէտք է մոռնալ...» Ու իր սիրական ազատներէն մէկուն համեմատ, փոքր իրողութիւններ դնելով իր վշտին եւ իրեն միջեւ, Անգլիա կատարելիք ուղեւորութիւնը փութացուցած էր: Իր երիտասարդութեան պղտիկներ իրենց մեծերուն ձեռքէն փախած՝ նորէն եկեղեցի կը վազեն. նորէն շապիկ, նորէն մո՛մ: Թանկագի՛ն բաներ մանկութեան համար, անմեղութեան համար: «Այսօր Դասք»ի ծանր պաշտումը, Շարականներուն մէջէն ցայտող Ստեփանոս անունը, անուշ կը հնչէր կ'ազդէր: Հապա հասակակից երգեցիկներու խումբը, որոնք ընտրուած զատուած էին երգելու, ծընդեանքներու բարձ դէմին եւ քչոցներու բոժոժումներուն մէջ. հապա Ստեփանոսին գիրքը, զոր կարդացողը օրուան մարդը կ'ըլլար եւ կարծեմ յատուկ նուէր մըն ալ կը տրուէր եկեղեցիին՝ այդ փառքը վայելելու համար (*), եւ ասոնք փոքրիկ, պզտիկ բաներ չէին մանկութեան համար եւ չեն անտարակոյս: Ընդհակառակը, պէտք մըն են, որով եկեղեցին գեղեցիկ եւ չինիչ բաժին մը հանած է մանուկները կրօնքով տաքցնելու եւ անոնց մէջ ինքնարուխ սէր մը առաջ բերելու համար:

Շատ պիտի չանցնի՝ մեհնոյն տղաք Ամանորէն, Փրկչին Ծննդեան տօնէն եւ ետքը, Տերընտաչէն կամ Մեհրէն ալ ետքը նոյնչափ համ պիտի առնեն, պիտի վազեն եկեղեցին, սպասելով Զարգարդարին, Զատկին, կարմիր հաւկիթին եւ այս անմեղութիւններուն, կրօնական զուարճութիւններու եւ զուարթութիւններու մէջ պիտի գտնէ մանուկը իր գոհացումը:

* *

Ստեփանոսի տօնախմբութեան առաւտուն երբ ա՛լ մտերը հատնին, մանկական հոգին չտխրիր: Անդին՝ դպրոցը կայ դեռ, ո՛ւր պիտի երթան վազվզելով, ո՛չ թէ սաստով ու թախով քերական կամ աղմոս հեգելու՝ խոժոռադէմ վարպետին գիմաց, ո՛չ հոն պիտի տեսնեն վարժապետը բոլորովին փոխուած, ժպտուն է ան՝, ո՛չ կը չեխէ, ո՛չ ձայն մը կը հանէ իրենց յանցանքներուն. ուզածիդ պէս դուրս ելիր, ներս մտիր, երգէ, խօսէ, բան ըսող չկայ: Ծաղկոցի կատարեալ դրութիւն մը, զոր Ստեփանոսի չնորհը կը բերէ գոնէ օր մը խնդացնելու համար փոքրիկները:

* *

Ի՞նչ եղած է վարպետին.

—Երբէք բան ալ չէ՛ սղաս.

Ստեփանոսին կը սպասէ այդ պիչարին ալ, որ տղաքները ղինքը կաղնդին այդ օրը: Ամէն ազա՝ իր հօրը, իր մօրը վիճակին համեմատ նուէրներով կու գայ դպրոցը՝ Ստեփանոսի տօնին. դրամ, պըտուղ (նարինջ, խնձոր, նուշ եւն. եւն.) շաքարեղէն, չիրեռ (չորս ծայրերը ու եղերքները մետաքսով կամ ոսկեթելով բանուած ճերմակ թաշկինակներ կ'ողողղէին վարժապետին գրասեղանը եւ նախապէս պատրաստուած ուրիշ տեղեր:

Տղաք վարժապետին ձեռքը կը համբուրեն, կու տան իրենց նուէրները եւ խոնարհութիւն ընելով ետ կը քաչուին. վարժապետը «ապրիս», «չատ ապրիս», «ափէրին»ով կը յայտնէ իր գոհունակութեան ատիճանը: Երբ այս բոլոր արարողութիւնները կը լմնան, կ'արձակուէին տղաքը, անպատմելի ուրախութեամբ մը. որովհետեւ ա՛լ դպրոց չկար, ո՛չ միայն Ստեփանոսին չնորհիւ, այլ նաեւ գրեթէ մինչեւ 1 կաղնդը եւ մինչեւ Մնեանդի վերջ՝ երկարող օրերուն: Եւ ի՞նչ ուրախութիւն մանկութեան համար, եթէ ձիւնն ալ ծածկէր գետինը: Ձիւնի սպիտակ զուարթութիւնը կը գրգռէ մանկական զուարթութիւնը, կը խառնուի ատոր հետ եւ մանուկը կ'ապրի իր ամենէն երջանիկ վայրկեանները, որ տարիներէ աւելի, դարերու չափ երկար կ'երեւին իրեն:

Ի՞նչ ազերս ունի Ստեփանոս մեր դպրոցներուն հետ: Հարկաւ Այնթապի դպրոցներուն յատուկ հանդէս մը չէ՝ Ստեփանոսի դասը կամ հանդէսը. հանդէս մը, որ արդէն մեր օրերուն իսկ հին վարժապետներու մառնաւոր դպրոցներուն համար նշանակութիւն ունէր... տարուան նուէրներու կողմէն. ուրիշ մեծ դպրոցներ, թէեւ արձակուրդ կու տային Ստեփանոսին, բայց ուսուցիչներ սկսած էին նուէր չընդունիլ:

Գիտեմ որ Ստեփանոս, ա՛յն «չնորհօք եւ զօրութեամբ» լի մարդը, քրիստոնէութեան մեծագոյն քարոզիչներէն մէկը եղաւ՝ սարկաւագ ընտրուելէ ետքը: Պօղոս Առաքեալ չա՛տ բան կը պարտի Ստեփանոսին: Եթէ Պօղոս ա՛յնքան ընդարձակ եւ բարձր դիրք մը ունի Աւետարանի քարոզութեան մէջ, քիչ խօսուած երկու անուններ, նախ Ստեփանոս եւ ետքը Բառնաբաս՝ ներդաշնակութեան տարբեր եղան Տարսոնեան փողին յաջողութիւններուն մէջ:

Ստեփանոս իբր նախասարկաւագ՝ յարգոյց եղած է նաեւ եկեղեցական պաշտօնէութեան սարկաւագութեան ատիճանին (*). եւ այսպէս սարկաւագներու հետ զպիրներն ալ Ստեփանոսի կապուած են. եւ որովհետեւ զպիրներ միշտ դպրոցական տղաք եղած են, ինքնին կը հասկցուի թէ ինչո՛ւ դպրոցներ Ստեփանոսի տօնին յատուկ հանդէսներ կը սարքէին՝ դպրեցնելով գասերը:

Այդ հանդէսին ջնջումը, մանաւանդ նուէրներու կողմէն, եթէ երբեք դեռ չա՛տ տեղեր տիրող սովորութիւն մը չէ, մեր կրթական բարքերու յառաջդիմութիւններէն է անչուշտ, որ կ'ենթադրէ թէ ուսուցիչներու կամ վարժապետներու յարգը սխալած է ճանչցուիլ: Իսկ եկեղեցասիրութեան կողմէն հարկաւ տոյժ մըն է, եթէ երբեք բոլորովին ջնջուած է Ստեփանոսին տօնական հանդէսը, որ կրնայ օգտակարապէս սարքուիլ:

Իսկ մենք՝ Ստեփանոսի տօնին մանկական եւ պատանեկան խրախճանքը իր հին ձեւին մէջ վայելողներս՝ կրնանք զգալ հիմա զայն եւ փայփայել այդ տօնին չինիչ տպաւորութիւնները մեր գիտակցութեան բոլոր կանոնաւորութեան մէջ:

ԻԱՒԹԷՆ ԽՈՒՐՇՈՒԴ

ԿՆՈՋ ՄԸ ՄԵՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Ա՛Խ ՍԱ ԷՐԻԿ ՄԱՐԴԻ՛ԿԸ...

Կնոջ դժբաղդութեան առաջին պատճառներն էրիկ մարդիկ են... մենք՝ կիներս օ՛րչափ դժբախտ ենք: Մեր աչխարհ դալէն ի վեր էրիկ մարդոց, այն հպարտ, յամառ, ինքնասէր, փոփոխամիտ արարածներուն չարչարանքէն, խոչտանգումէն ինչ՞ը կրեցինք եւ ինչ՞ը կը կրենք...:

Այսչափ տկար, անզօր, հեզ կիները կ'ապրին լոկ ալանց համեղաճաչակ, դիւրաարաս մնունդ մը ըլլալու բախտին համար: Այո՛, մենք կիներս բնութեան կոյր զոհերն ենք:

Աչխարհի մէջ ամէն բան, ամէն մէկ բան երիկ մարդոց համար է, պատիւը, փառքը, մարդկային բոլոր իրաւունքներն անոնց կը պատկանին, մինչեւ անգամ մեզ՝ կիներս յաճախ թշուառացնող, ճնշող բնական ցաւերէն զերծ են անոնք՝ արարչագործութեան օրէնքին տրամադրութեան համաձայն...:

Ցատկապէս անոնց այքով պարզ մեքենայ մը լսողակի մըն ենք, եւ երբ այս անարգանքին հանդէպ կը պատրաստուինք տրանջալ, անոնք՝ մեզ կանխելով՝ դրժբախտներէս, թշուառներէս այլ եւ այլ տրթիներով կը գանգատին, եթէ գիտուն ենք՝ կեղծ արժանապատուութեան տէր կը կոչեն, եթէ խելացի ենք՝ հրապուրիչ, եթէ քիչ մը պարզամիտ ենք՝ մեր անունը գծուած հաւ է, եթէ լռասէր ենք, կ'ըսեն թէ խօսիլ չեն գիտեր, եթէ չատախօս ենք՝ լեզուանի կ'ըլլանք, եթէ չափաւոր ենք՝ զահկուութենէ զերծ չենք մեր, եթէ հիւրասէր ենք՝ փակչուուն կ'ըլլանք, եթէ ծանրաբարոյ ենք՝ արձանի կը նմանինք, եթէ թեթեւաբարոյ ենք՝ խելագար կը կոչեն, եւ դեռ չեմ գիտեր ինչ՞ը կ'ըսեն, եթէ հարուստ ենք դոռոզ կը կոչեն, եթէ աղքատ ենք՝ չտես... եթէ գրասեցի ենք՝ վայրենի...:

Ի՞նչպէս կարելի հանդուրժել այս բաներուն, ի՞նչպէս կարելի է դիմանալ: Սակայն դեռ չլրացաւ, եթէ դիպուածաւ վշտաւոր բնաւորութիւն մը ունենանք, լալկան, թախծալից կ'ըլլանք... եթէ խնայաղէտ ենք՝ կ'ըսեն թէ ճաչակէ զուրկ ենք. եթէ առատաձեռն, վնասոտ ենք՝ չայլ կը կոչեն:

Վերջապէս ինչ որ ըլլանք, էրիկ մարդոց համար զէրօ ենք... ա՛խ, սա էրիկ մարդի՛կը... սա էրիկ մարդի՛կը...:

Եւ սակայն զանոնք սիրողը, զբաղցնողը, անոնց ամէն ցաւին մանակից եղողը նորէն մենք ենք, միմիայն մենք, այս բարիքին փոխարէն չնորհակալութիւն մը, սիրալիր վարմունք մը կը սպասէք: Անոնցմէ օ՛րուն կ'ուզէք հարցուցէք. անփոյթ ծաղրանքով մը ձեր երեսին պիտի նետէ սա պատասխանը. «Իմները երիտասարդ[illegible] սարքուսուցիչները.» Ու ընչացքը ոլորելով զբաղումն անդին պիտի դարձնէ. ա՜հ՝ երեսադիտութիւն...:

Ա՛խ, մեր մատաղ հասակին մէջ իսկ մեր եղբայրներուն մեզ տուած անիրաւ կսմիթներուն, ապտակներուն լալագին համբերելով կը մեծնանք: Ցետոյ կ'ամուսնանք. մեր ամուսինները կը հեռանան մենէ, ասդին անդին զբօսարաններու մէջ կը դեգերին, մինչդեռ մենք մեր կեանքը կ'անցընենք ծախքի դարակին ու կարի մեքենայի գդրոցին մէջեւ. ու անոնց վերադարձին՝ սարքուած ենք նորէն ժրաջադէմ դիմաւորել զանոնք:

Վերջապէս մեր մահուն իսկ պատճառը կը սփոփենք զանոնք. [illegible] մենք կ'աղատին, եւ երկրորդ՝ [illegible] կ'ամուսնանան:

Ահա այս մտահոգութիւններով, մեր կեանքը անհանգստութիւններու, ջղային տագնապներու, դիւաս ցաւերու մէջ կը չիջնա՜...:

Եթէ [illegible]նք կնոջ մը հետ մէկտեղ գանուինք՝ լոկ անոր համար է որ ժամանակ մը զբօսնուն, յետոյ անպատուէն [illegible]ն ու խայտառակեն. եթէ կնոջ վրայով խօսին, անպատուաց նպատակ ունին անունդի մը մէջ ձգել. սակայն պէտք է տեսնել ...ա՛խ, պէտք է տեսնել այս բռնաւորներուն առած կարեկից ու արդանաւելի դիրքերը՝ իրենց դեղեցիկ, բիրտ վարմունքին, անհոգութեան, կեղծաւորութեան վրայ առժամապէսղղացողի մը նման, երբ մեզի հետ կը գտնուին տեղ մը... խսկոյն հեղ, խոնարհիտ, դգուտէր, վեհագի, անձնազոհ կ'ըլլան, կը քծնին, մեր ոտքերուն տակ կը սողան, մեր ամէնէն սակցութեան ու հաւաքոյթի, ամէն բանի ու էակի նկատմամբ: Ալ եւս իրենցունները միայն կը չրջադայէր, որպէս զի աւելի քիչ տեսնէ մարդկային դէմքը: Եթէ ցերեկ ատեն դուրս ելլէր, երկու անիւ ունեցող այն կառքերէն մէկը կը նստէր, որոնց կառապանը կը թաթի կառքին եւսեւը եւ անոր լծուած մէկ ձին կը սուրայ արագօրէն: Առանց նպատակի, անվերջանալիօրէն, իր կառքը քչեէ կուսարքաղաքին անհամանում փողոցներուն մէջ: փոքրիկ սեւ տուները իրարու կը յաջորդէին, հեռուէն նշմարուելով փոքր պարտէզներ՝ վանդակապարով մը ու խեղճուկ ծառեր չրջապատուած, հրապարակ մը՝ աղտոտած գոյն ունեցող քանի մը արձաններով, անսահման դարաստան մը՝ որուն դալարիքը կը ճարակէին կենդանիներու հօտեր: Այդ հրէչային բազմակոյտին վրայ կը տարածուէր մրագոյն երկնակամար մը. մերթ դեղին մուչ մը կը պատէր երկինքը, ուրիշ անգամներ՝ մառախուղը կը փոխուէր սեղատարափի, եւ կամ թէ երկինքը կ'առնէր տարտամ եւ ցուրտ կապտագոյն մը, ուր կարծես կը ծիրտ ամուխին փոչին: (Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (62)

ԲՕԼ ՊՈՒՐԹԻՔ

ՍԻՐԱՅԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Ի ԽՈՐՈՅ ԿԱՐԴԱՑԻ

—«Ա՜հ» գոչեց Էլէն մորմոքումով մը. «նոյն իսկ չեմ կրնար մոռիթարել զեզ... մնաս բարով, մնաս բարով,» շարունակեց. «ու այս անգամ, վերջին մնաս բարովն է:» Էլէն իր ձեռքերը քսեց Արմանի մազերուն, դիմագիծերուն վրայ, կարծես համոզուելու համար այդ դէմքին գոյութեան՝ զոր այնքան սիրած էր, ու խոյս տուաւ՝ դրան կողմը վազելով:

—«Ո՞ւր կ'երթաս» հարցուց Արման:

—«Հոյս կու տամ քեզի,» ըսաւ Էլէն մոլորանքով, եւ արդէն իսկ սենեակէն դուրս կը գտնուէր: Ցարկաբաժնին դուռը գոցուած էր մանկամարդ կնոջ վրայ եւ Արման կորով չէր ունեցած անոր հետեւելու: Ոտքի վրայ կանգնուն կը մնար, այն տեղը՝ ուր Էլէն բաժնուած էր իրմէ, կարծես անդամալուծութենէ բռնուած յանկարծ: Ահեղի սարսափ մը իր մարմնին մէջ յանկարծ առաջ բերաւ ցուրտ սարսուռ մը: Պահ մը, իր աչքերուն առջեւ ունեցաւ սա ահեղի մտացնորուսը. քարափի մը գագաթը, գետին մեծ ոռոգը՝ մթին ու չարժուն, եւ կնոջ մը մարմինը՝ սառուցիկ ջուրին մէջ տարածուած: Ինքզինքը դուրս խոյացաւ: Սանդուխին աստիճանները չորս առ չորս իջաւ: Մայթին վրայ կը գտնուէր կին մը, որ դէպի Շան գ'Էլիզէ կ'ուղղուէր: Գահավէժ քայլերով յառաջացաւ: Էլէնը չէր: Ծառուղի մը հասաւ, ուր անցորդները եւ կառքերը կը վիտային: Այդ ամբոխին մէջ ի՞նչպէս գտնել զայն: Ի՞նչպէս հասկնալ թէ տարբախտ կինը ո՛ր կողմ ուղղուած էր: Բարակ անձրեւ մը կը տեղար. ի զուր քանի մը կառք կանչեց, ծառուղիին վերջացած տեղը միայն կրցաւ կառք մը կեցընել: Ռոշֆուքօ փողոցի տան հասցէն տուաւ կառապանին. ճամբուն երկայնքը՝ ինքզինքեանին մասնուեցաւ, մինչեւ խելայեղ ըլլալու ատիճան: Բայց արդէն իսկ կը գտնուէր փողոցին վերը եւ Ալիքէսի բնակարանին առջեւ: Սրտի համակ դողդողումով մը հնչեցուց տան դուռը եւ ձառային հարցուց թէ տիկին Շաղէլ տուն դարձած էր: Ծառային հաստատական պատասխանին վրայ, քիչ մնաց վար պիտի իյնար իր յուզման սաստկութենէն: Եւ որովհետեւ մարդկային կիրքերը մեզ կ'ընդհարեն կեանքի հաղարամէկ ոչնչութեանց, ինքզինքը անմիտ նկատեց այդ մարդուն առջեւ, որ մէկդի քաշուեցաւ՝ որպէս զի Արման ներս մտնէ: Ինչպէ՞ս հանդուրժել այդ պահուն՝ Էլէնի եւ մանաւանդ Ալիքէսի ներկայութիւնը: Պարբերութիւն մը մրմնջեց, գնում մը պատրաստակելով եւ ըսելով թէ իրիկուան պիտի գար: Իր կառքին մէջ նեստուեցաւ. նորէն «իր տղուն նկատմամբ ունեցած մտածումն է որ փրկած ըլլալու է զայն...» ըսաւ Արման մտովի. «դէթ մարդասան չեմ ըլլար:)

Ժ.

ԽՂՃԻ ԽԱՑԹ ՄԸ

Այս բանավէճէն քանի մը օր յետոյ, Արման Լոնտոնէն թուագրուած նամակ մը կ'ուղարկէր Շաղէլի, որուն մէջ ներողութիւն կը խնդրէր, իր բարեկամներուն ձեռքը չսեղմելուն համար՝ վերջնական մեկնումէն առաջ: Ռոշֆուքօ փողոցի բնակարանը ոտք կոխել, նորէն տեսնել այն երկու էակները՝ որոնց կեանքը խորտակած

դժուարին պահանջումները ծախսարուութեամբ ընդունելու համար միտում կը ցուցնեն, կ'ապահովեն թէ մեր ամէնէն փոքր փափաքին համար պատրաստ են իրենց անձը զոհել. կը գգուեն մեզ, կը գգուեն... փայփայանքներով ու համբոյրներով կ'ողողեն, այն ատեն ծաղիկ մը, բանաստեղծութիւն մը, հրեշտակ մը կ'ըլլանք, մեր անփորձ սիրտը նուաճելու համար՝ խորամանկ սուտերով, նենգութիւններով կը զինուին ու կը յարձակին մեր վրայ...:

Սակայն ի՞նչպէս պէտք է հասկնալ այս նենգամիտներուն նկարագիրը, ի՞նչպէս պէտք է կակղեցնել այս պղպատեայ սիրտերը. օ՜հ, էրիկ մարդոց սիրտը, հոգին ու նոյն իսկ ձեռքերը կարծր են:

Մեր այս դժբաղդութիւնները դարման ալ չունին:

Մեր անձնական բոլոր փորձառութիւններով գիտենք որ եթէ մերժենք զանոնք, պիտի հետապնդեն մեզ, պիտի տաղտկացնեն, հանգիստ չպիտի թողուն...: Եթէ պաղատինք, իբր գռեհիկ ամբաստանելով մեզ՝ պիտի փախչին, զզուանքով պիտի փախչին մեզմէ...:

Ի՞նչ պէտք է ընել, Աստուած իմ, ի՞նչ պէտք է ընել...:

Կարին Թարգմ. ՅՈՎՀ. ՏԷՐՈՒՆԻ

Արտաքին Լուրեր

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Տեղիի հանդէսը.— Էտուարտ Է. Հնդկաստանի կայսր հռչակուած.— Փառաւոր հանդէս մը.— Էտուարտ Է. ի յայտարարութիւնը.— Երկու քաղաքները:

Լոնտոն, 1 յունուար.— Էտուարտ Է. Թագաւորին Հնդկաստանի կայսր հռչակուելու հանդէսը արժանի է հաւասար նկատուելու Ուէսթմինսթրի մէջ կատարուած հանդէսին: Հնդկաստանի փոխարքային մուտքը, որ անցեալ ուրբաթ տեղի ունեցաւ, աւելի հիասքանչ տեսարան մը ընծայեց, բայց այսօրուանը սպասուրիչ վեհութիւն մը եւ չքեղութիւն մը ունէր: Ամփիթատրոնը կը գտնուէր այն տեղն իսկ, ուր երեքին Լորտ Լիթըն հռչակեց հնդկական կայսրութիւնը: Այդ ամփիթատրոնը, այսօր, անմոռանալի տեսարան մը կը պարզէ: Երկու ժամ չարունակեց հանդիսատեսներուն հեղեղը: Ժամ 11½ին ամէն մարդ իր տեղն էր: Փայլուն բազմութիւն մը որ կը բաղկանայ հնդկական ու եւրոպական բոլոր նշանաւոր անձնաւորութիւններէն եւ ազնուարի զանազան կողմերէն փութացած բարձրաստիճան անձերէ: Հնդկաստանի փոխարքային յատուկ բարձրանդակին անմիջապէս մօտը կեցած են Հնդկաստանի ռիկ իշխանները եւ Անգլիոյ պետական մեծ անձնաւորութիւնները: Հնդկիներու հրաշայտ դոհարեղէնները եւ տեղական համազգեստներու փայլը, եւրոպական համազգեստներուն եւ արդուզարդին հետ խառնուելով, հիանալի տեսարան մը կը կազմէն Հնդկաստանի պայծառարուին տակ: Կրկէսին մէջտեղը, արքայական պրոմին տակ կը կենան պատուակալ պահակները զոր կը կազմեն «կորտոն հայլանսրս»ներէն դասուած հաբիւր զինուորներ: Ատոնց ետին կան անգլիական ու տեղական զօրագունդերու նուագախումբերը՝ երկու հազարէ աւելի գործիքներով: Կրկէսէն դուրս անթիւ ու անհամար զինուորներ: Քառասուն հազար զօրքեր, հեծեալ, հետեւակ ու թնդանօթաձիգ, Լորտ Քիչնէրի հրամանատարութեանը տակ կը ըսպասեն փոխարքային թափօրին ժամանմանը: Այդ միջոցին կրկէսին պատուոյ մուտքէն ներս կը մտնէ եւրոպացի ու տեղացի ծերունիներու խումբ մը, որոնց մէկ քանին դժուարաւ կը քալեն: Ատոնք Հնդկաստանի պատերազմէն մասնակցող վաղեմի զինուորականներ են: Բոլոր ներկաները տաքի կելլեն զանոնք ողջունելու:

—Կէս օրը քառորդ ժամ անցած, լիրաւի արքայական ճշդութեամբ մը, Բոնսոթի դուքը բաց կառքով կրկէսը կը մտնէ՝ հեծեալ նիզակաւորներու ուղեկցութեամբ: Դուքը հազիւ թէ բարձրաւանդակին վրայ ելած է, աւարիկ կը մօտենայ փոխարքային թափօրը: Նախ կուգայ անգլիական տրականներու հեծեալագունդ մը, յետոյ փոխարքային պահակները, ամէնքն ալ իշխանական գերդաստանի պատկանող, ապա զինուորական ուսանողները՝ որոնք հնդիկ դեռատի իշխաններ են՝ իրենց կարմիր, սպիտակ, կապոյտ ու ոսկեգոյն համազգեստներով: Փոխարքային կառքին քովէն կ'երթայ Բէրթապ Սինկ էյսար մահարաջան գեղեցիկ սեւ նժոյգի մը վրայ նստած: Փոխարքային կառքը չորս ձիեր լծուած են. առջեւէն կ'երթան ձիրանի եւ ոսկեգոյն համազգեստով ձիամարզիկներ: Երբ փոխարքան բարձրաւանդակին սանդուխէն վեր կ'ելլէ, թնդանօթները կը սկսին գոռալ եւ կեդրոնական դիրքերին վրայ կը բարձրանայ փոխարքային դրօշը: Լորտ Ռիզլէյն կը բաղմի արծաթապատ ու ոսկեքանդակ գահուն վրայ: Բոնսոդի դուքսին գահը քիչ մը աւելի վար է փոխարքային գահէն: Թնդանօթներու հարուածներուն վերջին արձագանգը կը կորսուի հեռուները եւ արտաքին գործոց քարտուղարը բարձրաւանդակին կը մօտենայ ու յարգալիր խնամարութեամբ մը արտօնութիւն կը խնդրէ փոխարքային հանդէսը բանալու նշանը կը տրուի, թմբուկներու որոտումի մը եւ փողերու գոռ ու գոչ մը իմաց կուտան ժամանումը այն պաշտօնատարին որ հռչակումը պիտի կատարէ: Այդ անձը իսկոյն կրկէսը կը մտնայ՝ սեւ նժոյգ մը նստած: Արեւին ճառագայթները կը փայլատակեն անոր ոսկեձամուկ համազգեստը ու սաղաւարտը եւ ծունդին վրայ դրած եփենոսէ գաւազանը, որուն ծայրը կայ արծաթէ թաղ մը: Անոր կը հետեւին թմբուկ զարնող ու փող հնչեցնող տասերկու զինուորներ՝ վեցը անգլիացի եւ վեցն ալ հնդիկ, որոնք ակնախիզ համազգեստներ կը կրեն: Փողերը կը հնչեն եւ փոխարքան հրաման կու տայ պաշտօնատարին՝ կարդալ այն յայտարարութիւնը որ կը ծանուցանէ Ն. Վեհափառութեան թագադրութիւնը՝ իբրեւ կայսր Հնդկաստանի. այդ յայտարարութիւնը կը կատարէ մեծաձայնուն ձայնով, այնպէս որ բոլոր բառերն ալ յստակ կերպով կը լսուին ամէն կողմ. Ընթերցումը կատարուելէ ետքը, պաշտօնատարը կ'ողջունէ փոխարքան եւ թմբուկները կը գոռան ու փողերը կը հնչեն: Կրկէսին ճիշդ մէջտեղը կանգնուած կայմի մը վրայ կը բարձրանայ թագաւոր-կայսեր դրօշը: Նուագածուները կը նուագեն Անգլիոյ ազգային երգը: Բոլոր ներկաները ոտքի վրայ են: Ապա կը լսուին թնդանօթներու հարիւր մէկ հարուածները. նոյն ատեն հեռաւոր զինուորներն ալ հրացան կը պարպեն: Նուագածուները զինուորական եղանակներ կը զարնեն եւ նորէն կը վերսկսին Անգլիոյ ազգային երգը: Պահ մը լռութիւն կը տիրէ եւ փոխարքան ոտքի ելլելով բանախօսութիւն մը կ'արտասանէ, հաղորդելով թագաւոր-կայսեր պատգամները ուղղեալ Հնդկաստանի ժողովուրդին: Փոխարքային խօսքերը ջերմապէս կը ծափահարուին: Ցետոյ հռչակումը կատարող պաշտօնատարը «կեցցէ» կ'աղաղակէ եւ անոր կը հետեւին բոլոր ներկաները ու քառասուն հազար զինուորներ՝ խլացուցիչ աղաղակներ արձակելով: Պաշտօնատարը կը քաշուի եւ արարողութեան առաջին մասը աւարտած է: Արտաքին գործոց քարտուղարը բարձրանայ ու Բոնսոթի դուքսին կը ներկայացնէ հնդիկ բոլոր իշխանները, որոնք իրենց յանդգնութիւնները կը մատուցանեն: Այդ իշխաններուն թիւն է իննսունչորս. ատոնց կ'ընկերանան իրենց ամէնէն մօտիկ ազգականները: Հանդէսը կ'աւարտի, փոխարքան ու դուքը միւնոյն հանդիսական արարողութեամբ կը մեկնին եւ ամբոխն ալ կը ցրուի, պատմական մեծ արարողութեան մը ներկայ գտնուած ըլլալու գոհունակութեամբ:

ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

Անգլիական զեկոյց մը.—Թուրոնի մէջ պատրաստութիւններ.—Թանգեերի մէջ.— Ֆէսի կացութիւնը.— Կարծիք Լոնտոնի մէջ.— Սպանիոյ մամուլը:

Լոնտոն, 1 յունուար — Ռիւթէրի գործակալութիւնը, այս իրիկուն, զեկոյց մը կը հաղորդէ լրագիրներուն՝ Մարոքի կացութեան մասին: Այդ զեկոյցը կ'ըսէ թէ դեկտ. 21 թուականով Ֆէսէն առնուած նամակներու նայելով, այդ միջոցին քաղաքին մէջ բարեկարգութիւն կը տիրէր, թէեւ բազմաթիւ էշեր, ոչխար, ֆէսի մսագործներ, սակայն, ճակատամարտներ տեղի կ'ունենային եւ զրոյց կար թէ թշնամին մեծ պարտութեան մատներ է Մարոքի զինուորները: Օտարականներու դէմ արարք մը չկայ:

Թուրոն.—Առաջին առթիւ Մարոք երթալիք ֆրանսական նաւաբեկիչը կը բաղկանայ Սեն-Լուսի՝ ուր կը գտնուի Բօթիէ դեր-ծովակալը, Շարլմաներ եւ Կոյուա զրահաւորներէն եւ Շանզի ու Լինուա յածաւորակներէն: Ատոնց ամէնքն ալ կ'ամբողջացնեն իրենց պաշարները, ածուխները եւ ռազմամթերքները:

Թանգեեր.—Տակաւին լուր առնուած չէ Ֆէսէն: Միշտ անձրեւ կը տեղայ. կարելի է որ գետերու յորդումը արգելք կ'ըլլայ սուրհանդակներու ուղեւորութեանը: Եւրոպական դեսպանները անձկութեան մէջ են: Ինճանքա-Իսպպել սպանիական յածաւորակը, այսօր, հոս ժամանեց: Հիմա կուէիմա ուրիշ մարտնաւ չկայ հոս: Մարոքի իշխանութիւններն ալ վերջին ճեկատամարտէն ի վեր տեղեկութիւն չեն առած: Ֆէսէն ստացուած վերջին լուրերուն թուականն է դեկտ. 25:

—Այս միջոցիս սուրհանդակ մը հոս ժամանեց դեկտ. 26 թուական նամակով մը՝ որ սեղանաւորական տունի մը ուղղուած է, եւ ուր ըսուած է թէ թշնամին չորս ժամ հեռու է Ֆէսէն: Ցրամադրելի բոլոր զինուորները դրացած են Ֆէսի չորջականները պաշտպանելու: Հոն գտնուող Եւրոպացիները որ եւ է վնաս չեն կրած:

Լոնտոն. — Մարոքէն նոր լուր մը առնուած չըլլալով, անգլիական մամուլը զգուշաւոր ընթացքի մը կը հետեւի եւ չատ բան չի գրեր այդ խնդրոյն վրայ: Առջի օրը Ֆէսէն հոս ժամանած անգլիացի մը կը յայտարարէր թէ Մարոքի մէջ կացութիւնը խիստ ծանր է. նաեւ կ'ըսէ.— «Պէտք է թող տալ որ Թրանսվալցիները, եթէ կ'ուզեն, Մարոք երթան եւ շաբանակները կրակէն դուրս հանեն մեզի համար. եթէ մատներնին այրի, իրենց դիտնալիք բանն է:» Բարիզի թերթ մը ըսած ըլլալով որ ամէնէն աւելի Ֆրանսայի անկ է Մարոքի մէջ բարեկարգութիւնը վերահաստատել, Անգլիոյ լրագիրները հաճութեամբ հրատարակեցին այդ կարծիքը:

Մադրիտ. —Էքոռա յօդուածով մը կը քննէ տէրութեանց ընթացքը Մարոքի խնդրոյն մէջ: Եզրակացնելով կ'ըսէ թէ հիմա ալ կէս կը յուսացուի որ գործը պիտի չունենայ նպաստաւոր կարծուած ծանր հետեւանքները:

ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Սահարայի պնապատեն. — Օդապարիկով կրկին փորձ.— Օդանաւորդներուն մեկնումը.—Կապէտեն մինչեւ Թոմպուքթու:

Բարիզ, 1 յունուար.—Ամբաշէն զօրքերու հարիւրապետ Պ. Տրպիւրօ եւ Պ. տը Բասթիյոն տը Սէն-Վիքթոր Մարսիլեայէն ճամբայ ելան դէպի Թունուզ, ուրկէ՝ Կապէսի օլասիէն երկու պարապ օդապարիկներ պիտի արձակեն, դիմանալու համար թէ ձմեռը Սահարայի մէջ հիւսիսային արեւելքէ հարաւային արեւմուտք փչող հովերը, կարո՞ղ են զանոնք տանիլ՝ Թոմպուքթուի ու ծովին մէջտեղը գտնուող մասերը: Այդ երկու օդապարիկներուն մէկը Լեօ-Տէ հարիւր մէթր խորանարդ է եւ միւսը՝ Էֆիֆէլօր՝ վաթսուն: Այդ փորձը եթէ յաջողի, Սահարայէն օդապարիկով անցնելու կարելիութիւնը պիտի հաստատուի: Եթէ, ընդհակառակը, այդ երկու օդապարիկներէն լուր չառնուի, Տրպիւրօ հարիւրապետը ու ընկերը ետ պիտի կենան՝ Ափրիկէի անապատին վրայէն օդապարիկով անցնելու ծրագիրէն: Պատերազմական նախարարը Շալէի օդանաւորդական դարաստանէն այդ երկու անձերուն ղրկեց կազի պատրաստութեան յատուկ առարկաները: Կապէսի օվասիսին կայանին զինուորները կատարուելիք փորձին պիտի աջակցին՝ օդանաւորդական գումարտակէն յինանպետի մը հրամանին տակ: Երկու օդապարիկներուն ամէն կողմէը գոց պիտի ըլլան եւ միւռ հողին կապուած պիտի ըլլան պողպատէ թելերէ հիւսուած պարանով մը: Ատոր ծայրը երեք միլիմէթրի չափ միայն հաստ է, որով բաւական պիտի կրնայ դիմադրել, եւ անհարթ ու ժայռուտ տեղեր օդապարիկին ընթացքը չփոթեցնելու վըտանգին պիտի չենթարկուի: Ինքնաշարժ գործիք մը միշտ պիտի շարժի՝ խիզը վար թափելու, երբ օդապարիկը գետնին մօտենայ: Օդապարիկներուն մէջ արձանագրիչ գործիքներ ալ պիտի գտնուին, որպէս զի այդ օդապարիկները երբ գըտնուին, կարելի ըլլայ տեղեկութիւն ստանալ՝ խոնաւութեան եւ բարեխառնութեան աստիճաններուն վրայ: Մարչան գնդապետը, որ հիմա Թունուզ կը գտնուի, գըրեր է Տրպիւրօ հարիւրապետին թէ յունուար 8ին Կապէս պիտի երթայ՝ ներկայ ըլլալու օդապարիկներու մեկնումին:

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.

Պեսական պայմանագիրը.— Ցրանց-Նոսէֆ կայսեր միջամտութիւնը.— Երկու երկիրներուն մէջ եղած կարծիքը:

Վիէննա, 2 Յունուար.—Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ միջեւ պետական պայմանագրութիւնը յուսացուածին հակառակ նախորդ տարւոյն (Ը. Ե.) վերջին ժամերուն միջոցին որոշուեցաւ. Պ. Պ. Գոն Ցէլ եւ Բէրպէր՝ մաքսային սակացոյցին, առեւտրական եւ մաքսային դաշնագրին ու կայսրութեան երկու մասերուն վերաբերեալ երմտական երկրորդական խնդիրներու վրայ նոր խորհրդակցութիւններ ընելէ յետոյ, վերջապէս իրարու հետ համաձայնեցան: Այս եղելութիւնը անակնկալ մը եղաւ, վասն զի նախնեաց օրն իսկ երկու նախարարները բանակցութիւնները խզած էրն եւ թղթրոյս լուծումը հետեւանք է Ցրանց Նոսէֆի կայսեր ազդու միջամտութեանը. կայսրը ամէն ինչ ըրաւ սոսկալու համար որ երկու նախարարները իրենց անհաշտ ընթացքէն ետ կենան: Նմանապէս Ցրանց-Ֆերդինանտ արքիդուքսին՝ Պ. Գոն Բէրպէրի կայսրէն ընդունուելէն առաջ ըրած այցելութիւնը ուշադրութիւն գրաւած է: Աւստրիական եւ հունգարական կառավարութեանց մէջ համաձայնութեան բրոթոքոլը տակաւին ստորագրուած չէ, բայց Պ. տը Զէլ որ Բէչեթ գացած է սարեգլխու առթիւ եղած ընդունելութեան ներկայ գտնուելու, այս խնդրոյն համար քանի մը օրէն Վիէննա պիտի վերադառնայ: Բայց այս համաձայնութեան կարեւորութիւնը պէտք չէ չափազանցել, քանի որ խնդրոյն գլխաւոր մասը, այսինքն աւստրիական եւ հունգարական Ռոյոդրարանները վաւերացումը տակաւին չէ կատարուած, ինչ որ Աւստրիոյ մէջ մէջ բաւական կասկածելի է:

Բէռլին, 2 յունուար.— Նախարարապետ Պ. Զէլ աղատական կուսակցութեան անդամները ընդունելով, ճառ մը արտասանեց պետական պայմանագրութեան վրայ եւ յետագայ կերպով խօսեցաւ. «Կռիւին մէջէն կուգայ եւ տակաւին կռուի դաշտին փոշիները վրան են: Դեռ հազիւ մէկ քանի ժամ կայ որ այս մեծ կռիւը, այս մեծ աշխատութիւնը վերջացաւ, առանց յաղթող կամ պարտեալ ձգելու: Այս խնդրոյն մէջ միակ յաղթանակը եղած է այն մտածումը թէ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ պէս երկիրներ որոնք մէկ վեհապետի մը անձին ներքեւ եւ անքակտելի կապերով միացած են, իմաստուն կերպով կը շարժին իրենց մէջ սնտեսական հաւաքական դրութիւն մը ունենալով եւ ջանալով իրարու հետ համաձայնիլ, իրենց փոխադարձ շահերը նկատի առնելով եւ այս շահերուն մէջ հաւասարակշռութիւն մը հաստատելով հանդերձ»: Պ. Զէլ յետոյ ըսաւ թէ յոյս ունի հունգարական Ռոյոդրարանին կողմէ համաձայնութիւնը ընդունուելուն, քանի որ Հունգարիոյ շահերուն կատարեալ պաշտպանութեան համար կնքուած է. թէեւ օրինաւոր կերպով Աւստրիոյ շահերն ալ նկատի առնուած են: Պ. Զէլ իր խօսքը վերջացնելով խնդրեց ազատական կուսակցութենէն իր վստահութիւնը եւ օգնութիւնը չղրկնալ իրեն եւ նախարարութեան միւս անդամներուն: Մամուլը գոհունակութիւն կը յայտնէ Աւստրիոյ հետ եղած համաձայնութեան համար:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ

Թրանսվալի եղեմացոյցը.— Վիլհեմ զորավարը:

Ֆէբրպուզ, 1 յունուար.—Թրանսվալի գաղթավայրին առաջին եղեմացոյցը հրատարակուեցաւ, 30 յունիսին. վերջացած տարւոյն մէջ հասոյթները 100 միլիոն կը հաշուուին: Դիլաւոր հասոյթներն են, մաքսի՝ 35,500,000 ֆր. հանքերը՝ 15 միլիոն 250,500 ֆր., դրոշմաթուղթ եւ փոխանցումի՝ 12,500,000 ֆր., երկաթուղի՝ 10,000,000: Ծախքերը 92,569,125 ֆր. կը հաշուուին: Հանրային պարտք 31 միլիոն 250,000 ֆր., Հարաւ-ափրիկեան ոստիկան-զինուորներու ծախս՝ 3,125,500 ֆր., այս վերջին երկու երրորդ մասը պիտի վճարուի անգլ. կառավարութեան եւ Օրանժի գաղթականութեան կողմէն: Ներկայ հասոյթներէն բաժին հանուած է երկաթուղիի պիտոյքներու եւ հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ ծախսերուն:

—Բոլորովին սուտ է լրագիրներուն տարածուած լուրը թէ Վիրեէն զորավարը ընդունած է հրամանատարութիւնը պոէրական այն գունդին, զոր ընդհանուր հրամանատարը Լիթլթըն զօրավարը կը կազմէ Սամալիլանտի համար: Վիրեէն զօրավարը որ այժմ Նիւ-Եորք կը գտնուի քանիցս յայտարարած է թէ բնաւ չէր կարծեր որ Պոէրի մը միաքէն անցներ Սամալիլանտի անգլ. գունդերուն մէջ կռուելու եւ ինքն ալ բնաւ մտադիր չէ նոյն բանը ընել:

ԲԱՆԱՄԱՑԻ ԶՐԱՆՑԲԸ

Բանակցութիւններուն վիճակը. — Բոլոմպիոյ պահանջումները. — Պ. Բոնշամի ընդդիմութիւնը

Նիւ-Եորք 1 Յունուար.—Մ. Նահանդաց եւ Բոլոմպիոյ մէջ Բանամայի ջրանցքին համար կատարուած բանակցութիւնները միմիայն մէկ պատճառով մը առկախ կը մնան, որուն վրայ երկու տէրութիւնները համաձայնելէ հեռի են: Մ. Նահանդները հարիւր հազար տոլարի տարեվճար մը կ'առաջարկեն, իսկ Բոլոմպիա կը պահանջէ կամ վեց հարիւր հազար տոլար տարեվճար եւ կամ մէկ անգամէն վճարելի քսան միլիոն տոլար, ջրանցքին սահմաններուն մէջ գտնուած երկիրներուն հարիւր տարի պայմանաժամով վարձումին փոխարէն: Վարձումը ամէն հարիւր տարին պիտի կրնայ վերստին տեղի ունենալ: Պ. Հէյ Բոլոմպիոյ պահանջումները չափազանց կը գտնէ եւ կասկածելի է Բոլոմպիոյ խրդրած տարեվճարին Մ. Նահանգաց Խորհրդարանին կողմէն քննէարկուիլը:

—Բոլոմպիոյ Մ. Նահանգաց մէջ ունեցած նախորդ դեսպան Պ. Բոնշա ալ իր կողմէն Բոլոմպիոյ մէջ ընդդիմութիւնը կը կազմակերպէ գաղնագրին ստորագրուելու դէմ կամ գոնէ նոր ընտրութիւնք Խորհրդարանին կողմէն վաւերացումը արգիլելու համար: Մ. Նահանգաց մէջ շրջած տարաձայնութեանց նայելով, կը կարծուի թէ Բոլոմպիոյ եւ Նիքարակուայի մէջ համաձայնութիւն մը կայ արգիլելու համար Մ. Նահանգները օգուտ քաղելու Նիքարակուայի մէջէն անցնելիք ջրանցքին օրագրէն եւ անով Բանամայի ջրանցքը չէզոքացնելու համար եւ փոխադարձաբար ի վնաս երկու հանրապետութեանց: Ամերիկացի մէկ քանի ծերակուտականներ կը կարծեն նաեւ թէ Գերմանիա ջրանցքին անցած մասերուն Մ. Նահանգաց վարձու տրուելէն օգուտ պիտի քաղէ, ի նպաստ Մոնրոէի վարդապետութեան նմանօրինակ բացառութեան մը՝ որ պիտի ըլլայ Վէնեցուէլլայի մէջ ի չար Գերմանիոյ:

ՎԷՆԵՑՈՒԷԼԱ.

Բարափսի մէջ.— Տարեգլուխը.— Բասթրոս նախագահին պատասխանը:

Բարափսու, 1 յունուար.—Ամերիկեան, անգլիական ու գերման գաղթականութեան անդամներէն շատերը, այսօր, այցելութիւն տուին Մ. Նահանգաց դեսպան Պ. Գոուլինի՝ իրենց շահերը պաշտպանելուն համար շնորհակալութիւն յայտնելու նպատակով: Պ. Գոուլին խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Բասթրոս նախագահին հետ: Իտալական Բարլօ-Ալպէրթօ յածաւորակը Բարաքասէն Կուայրա ժամանեց: Վէնեցուէլեան նախկին թնդանօթակիր Զուլմպատոր նաւանդապետ բերուեցաւ անգլիական դրօշի տակ:

Ուաշինկթըն. — Կ'երեւայ թէ Բասթրոս նախագահին պատասխանը այն տեսակ պայման մը կը պարունակէ որ հաճելի չերեւար ամերիկեան կառավարութեան, բայց իրաւարարութիւնը լքանելու ստիպման կարեւորութիւն չունի: Միւս կողմէ ամերիկեան կառավարութիւնը իր մասին անհրաժեշտ չի նկատեր հաւանիլ կամ չհաւանիլ՝ տէրութեանց միջեւ փոխանակուած առաջարկութեանց երկրորդական կետերուն:

ԼՈՒԻԶ ԻԵՒԱՆՈՒՀԻՆ ԵՒ ԷԼՖՈՐԼՅ ՍԱՐԵՒԴՈՒԹԻՒՆԸ

Աբեիդուխին մէկ յայտարարութիւնը. — Լուիզ իբխանուհիին յիշատակագիր:

Վիեննա, 1 յունվ. —Լէրոլտ արքիդուքսը տարօրինակ յայտարարութիւն մը ըրաւ վիէննական թերթի մը թղթակցին: Ըսաւ թէ 1889ին Ժան Օրթ անունը առած եւ աղքատ աղջկան մը հետ ամուսնացած է: Վերջին լուրերուն նայելով՝ Ժան Օրթ կը գտնուէր Մարկիզիք չոգենաւը որ Պուէնոս-Այրէսէն Բալլաս կատարած ուղեւորութեան մը միջոցին ընկղմեցաւ: Կարծուեցաւ թէ Ժան Օրթ խեղդուած է նաւաստիներուն մէկ մասին հետ. բայց Ֆերտինանտ արքիդուքսը կը կարծէ թէ Ժան Օրթ տակաւին կ'ապրի իր եղբօրը՝ Սալվատոր արքիդուքսին հետ, որ տարուն մեծ մասը կ'անցընէ իրին սեպհական յունական կղզեակի մը առջեւ իր զբօսանաւին մէջ:

Ժընեվ. —Լուիզ իշխանուհին հրատարակեցաւ իր փաստաբանին՝ Պ. Լասշրնալի լիշատակագիր մը պատրաստել զոր պիտի տոտրադրէ, եւ որ պիտի պարունակէ Տրէզդայի մէջ իր անցուցած կեանքին ճշմարիտ պատմութիւնը ու անկէ հեռանալուն պարագաները: Այդ լիշատակագիրը, աւարտելէն ետքը պիտի հրատարակուի:

—Լուիզ իշխանուհին ու Պ. Փիրոն փոքր «վիլլա» մը վարձեցին վեց ամբուան համար:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Վանաուականութիւնը.— Բարեհորոգումներ.— Պէնիֆայի դերը:

Պրիւսէլ, 1 յունուար.—(Թայմզի հեռագիր).— Պաշտօնական շրջանակներու մէջ կը հերքուի այն զրոյցը թէ պարսիկ կառավարութիւնը մտադիր եղած ըլլայ եւմական բարեհորոգումներ ընել՝ որոնք պէլճիական արտադրութեանց վրայ աղդեցութիւն պիտի ընեն: Այդ զրոյցը անշուշտ ծագում առած է այն իրողութենէն թէ պարսկական մաքսատուները մեծ մասամբ պէլճիքացի պաշտօնատարներու տեսչութեանը տակ կը գտնուին: Պրիւսէլէն երբեմն պաշտօնատարներ կը զրկուին Պարսկաստան: Կը կարծուի թէ Պէլճիքա իրականին մէջ ռուս կառավարութեան գործակատարի դերը կը կատարէ: Այդ կարծիքը սխալ է: Ռուս կառավարութեան ընդհանուր ընթացքը, Պէլճիքայի հանդէպ, նպաստաւոր չէ այդ տեսակ կարգադրութեան մը: Պէլճիքա ինչ որ ըրած է Պարսկաստանի մէջ, իր նախաձեռնութեանը կը պարտի եւ ոչ թէ ուրիշ տէրութեան մը:

ԻՍՄԱՊԷՐՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Ծանօթ պարգեւը.— Թէ ո՞վ պիտի ստանայ— Ռումէն Տորինեաքի ժամանցը:

Մարսիլիա, 1 յունուար.— Վերջին լուրի մը նայելով, 25,000 ֆր. պիտի տրուի Բաթարէլլօ փաստաբանին, բայց Բարօ ոստիկանը ու իր մարդերը տասը օրի չափ հրամայուած էին Իսմպէրներուն վրայ՝ անոնց պըտտոներուն ատեն եւ այլն: Սպանիոյ ոստիկանները, սակայն, Իսմպէրները չէին ճանչնար, այլ սովորական խաբեբաներ կարծած էին զանոնք՝ թաղուած գանձեր երեւան հանող եւ այլն: Հակառակ եղած հակադրութեանց՝ անստորագիր նամակը միայն պատճառ եղաւ անոնց ձերբակալուելուն: Իսմպէրները Մատրիտի մէջ կ'ընդունէին երիտասարդի մը այցելութիւնը որ հաւանօրէն Էմիլ Տորինեաքի փեսան է՝ Պ. Բիքէ զոր հար աքսնիչ դատաւորը այնքան փնտռել տուաւ Բարիզէն մեկնելէ ետքը:

Բարիզ.—Ռումէն Տորինեաք, երէկ բանտին մէջ կը նեղնար. ուզեց պատյտ մը կատարել: Դրեց հարցքննիչ դատաւոր Պ. Անտրէի թէ կարեւոր յայտարարութիւն մը պիտի ընէ: Պ. Անտրէ իսկոյն իր ներկայութեանը բերել տուաւ զայն եւ հարցուց թէ ի՞նչ կ'ուզէ: Ռումէն Տորինեաք նախ արտօնութիւն ուզեց չտկել իր տաբատին ձգափոկերը (գորթէլ) որոնք թուլցած էին: Այդ գործողութիւնը կատարելէ ետքը ըսաւ թէ Պ. Հէյտ իրեն փաստաբան ընտրած է: Հարցքննիչ դատաւորը նեղացաւ եւ ըսաւ թէ տակիա կրնար երկու տողով իրեն իմացնել: Ռումէն Տորինեաք նորէն բանտ տարուեցաւ, բայց քիչ մը օդ առած ըլլալուն համար գոհ էր:

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Վէդիրութեան ատենն տրուեցաւ Լոնտոնի օսմ. դեսպան Միւղիրիւս պէյի:

—Միւթէֆարիզի ատենն՝ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Ռոլանիւս էֆ.ի: Սանիէի ատենն՝ վաճառական Համամճեան Աստուր էֆ.ի:

—Կոնիայի Նահանգին կեդրոնական դայմագամ անուանուեցաւ Տարսոնի դայմագամ Սալիհ էֆ., Սէլանիկի Նահանգի՝ Բէլէնտիրէի նախորդ դայմագամ Սբերի պէյ, Մանասդիրի՝ Բէրլէքի դայմագամ Շեվքէթ պէյ, Դոսոպայի՝ Իշիպի դայմագամ Նազըմ պէյ եւ Ճանեայի՝ Լոլոսի դայմագամ Ագոպիրեան պէյ:

—Ակնակուռ Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ եւմական ժողովին անդամ Ագոպիրէյազ էֆ.ի եւ կայս. պալատն երկրորդ գրադարանապետ ու մաքսային Խորհուրդին անդամ Հասան Խալիսա պէյի: Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. թիկնապահ ու կայս. պնձիկան սպայակոյտին միրիվա Սիւրէյա փաշայի եւ Վեհ. Սուլթանին երկրորդ հանդերձապետ Էլիսա պէյի: Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բարիզ գանուող Ագիբէա Սուրսուք պէյի: Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մէքթուպճիի օգնական Զիեա պէյի, մաքսատան քննիչներէն Ֆախրի պէյի եւ վաճառական Համամճեան Աստուր էֆ.ի: Զորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Տպագրական Տեսչութեան պաշտօնեաներէն Բաղրպ պէյի:

—Առաջին կարգի Շէֆկատ՝ Ա. զորաբաժնին հրամանատար Սատաէտին փաշայի երկրորդ աղջիկը, ոստիկանութեան նախարար Շէֆիգ փաշայի կնոջը, քաղաքային ու զինուորական հանգստեան թոչակի մնացուկներուն վերատեսուչ Նուրի պէյի կնոջը ու հարսին եւ կայս. անձնական Դանձուն խորհրդական Խալիս պէյի կնոջը: Երկրորդ կարգի Շէֆգատ՝ վերոյիշեալ Նուրի պէյի երկու աղջիկներուն:

—Ի՞նչդեղ ոսկի չքաղրա՞ս՝ կայս. պալատն ծանկագրութեանց քարտուղարներէն Հաճի Արիֆ պէյի:

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. —Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ նաւային դեր-տաքարպետ մը՝ Մահմուտ աղա, Դասբէ փաշայի մէջ երեք ամիսէ ի վեր հիւանդ է եւ այդ պատճառով տարապայման չքաւորութեան մէջ կը գտնուի, իր հայրենիքի հոգածութեամբ կայս. մասնաւոր թիկնապահ Մէհմէտ փաշայի միջոցաւ գրամական պարգեւ մը ղրկեց Մահմուտ աղային. նաեւ հրամայեց որ անոր դարմանումին համար մասնաւոր բժիշկներ յանկացուին:

—Վեհ. Սուլթանը նաեւ հրամայեց երմտական զանձէն հարիւրական ղրուշ ամսաթոշակ յատկացնել՝ անցեալները Զէյմէի առէջ արկածուած Ինայիք չոգենաւին նաւագներէն տասնրոպի հոդիի ընտանիքներուն:

ՄԻԼԻԶԻՒՐԻՍ ՓԱՇԱ.—Լոնտոնի օսմ. դեսպան Միւղիւրիս փաշա, երէկ, կայս. պալատ գնաց եւ իրեն շնորհուած Վէքիրութեան բարձր ատիճանին համար երախտագիտութիւն մատոյց:

ԻՏԱԼԻՈՅ թագաւորը մասնաւոր նամակ մը ուղղած է Վեհ. Սուլթանին, ծանուցանելով որ աղջիկ զաւակ մը ունեցած է: Այդ նամակը Բ. Դուռը ղրկուած է՝ կայս. պալատ մատուցուելու համար:

ԱՐԲԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱՆ.— Զեռնհաս պաշտօնաբանը գրեց բոլոր նահանգները՝ կատարելապէս գործադրել կայս. այն Իրատէն որ կը հրամայէ իսլամներուն թող չտալ գինեսուններուն մէջ արբենալը: Իրմիտէն կը գրեն թէ այդ հրամանը հոն հասնելուն՝ կառավարիչը իսկոյն ամէն կողմ ծանուցանել տուեր է այդ արգիլքը, յայտարարելով, որ անասատողները պիտի պատժուին: Ատոր վրայ իսկոյն նուագեր են նոյն գաւառին մէջ գործուած ոճիրները ցանցանքները եւայլն. արբեցութիւն ընողները սկսած են իր

—Եգիպտոսէն առնուած լուրերու նայելով, դեկտ. 10էն 21 Աղեքսանդրիոյ մէջ քոլէրայէ պատահած են 10 դէպքեր եւ 8 մահեր. իսկ միւս տեղերը՝ 43 դէպք ու 26 մահ։ Ցուլիս 15էն մինչեւ չաբաթ օրը պատահած դէպքերու թիւն է 39,964 եւ մահերունը՝ 33,751։

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԵԼԷՆ ԶԱՐԻԹԻ Զաղրաքիոն վարժարանին համար ընագիտութեան գործիքներ գնելու նպատակով քսան ոսկի նուիրեց։

ԵՈՐԲԻ արքեպիսկոպոսը, հեռագիր մը ուղղելով Ցունաց Ս. Պատրիարքին, շնորհակալութիւն յայտնեց՝ Բէնթբրպրիի արքեպիսկոպոսին մահուանը առթիւ ուղղուած ցաւակցական հեռագրին համար։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Իտալիոյ թագաւորը, Ռուսիոյ կայսր Հռոմ այցելելէն ետքը, Երիթրէ պիտի ուղեւորի՝ Հապէշիստանի իտալական գաղթավայրը։ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը, Սիւէզի ջրանցքէն անցնելուն, կարելի է Գահիրէ ալ այցելէ։

—1903 տարուան համար Եգիպտոսի ելմտացոյցը պատրաստուած է։ Հասոյթն է 11,000,000 եգիպտական ոսկի եւ ծախքը՝ 10,975,000։

—Մալտիվներու Ռաճան՝ Սիւէզ դրտնուած ատեն, նշանուեր է տեղւոյն երեւելիներէն Ապտիւրրահման պէյ Բամի աղջկանը հետ, որուն 1200 ոսկիի արժէքով գոհարեղէններ ու նուէրներ եւ 9000 ոսկիի օժիտ մը տուեր է. նաեւ Բոլոմպոյի մէջ ապարանք մը։

ՎԻԷՆՆԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ կ'ըսէ Սեւրլեթ, պուլկար կառավարութիւնը դադարեալ հոչակեր է՝ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հետ կնքուած առեւտրական դաշնագրութիւնը։

—Սոպրանիէն քուէարկեց Պուլկարիոյ ելմտացոյցը, որուն հասոյթն է 98 միլիոն 14,900 ֆր. եւ ծախք 97,753,000։

ՏՈՐԻ. ԲԼԷՍԲՈՎԻ վարած հիւանդանոցին համար՝ Շիշլիի մէջ՝ Վեհ. Սուլթանը տասը հազար կանգուն գետին մը նուիրած է։ Հիւանդանոցը՝ որուն կիցն է այդ գետինը, կառուցուած է նախապէս Ն. Վեհափառութեան կողմէ շնորհուած գետնի մը վրայ։

ԶԻՀՆԻ ՓԱՇԱ, առեւտրական եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարը, տակաւին ապաքինած չըլլալով, երէկ ալ չկրցաւ պաշտօնատեղին երթալ։

ՐԻԶԱ ՓԱՇԱ, գաղթականներու յանձնաժողովին աւագ անդամը, հիւանդ ըլլալով երէկ չկրցաւ իր պաշտօնատեղին երթալ։

ԱԹԵՆԷՆ կը գրեն թէ նախարարապետ Պ. Տէլիանիս եւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Սքուլէս խորհրդակցութիւն մը ունեցեր են՝ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ կնքելիք առեւտրական պայմանագրութեան մասին։ Հետեւեալ օրը Աթէնքի օսմ. դեսպան Բիֆաթ պէյ ալ միեւնոյն խնդրին վրայ տեսակցեր է արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՔԱՐԻՒՂԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑ.— Քանի մը նահանգներէ ձեռնհաս պաշտօնարանէն արտօնութիւն ուղուեցաւ՝ քաղաքներէն դուրս մթերանոցներ չինել եւ քաղաքներու մէջ գտնուած քարիւղները հոն փոխադրել, որ եւ է արկածի պատճառ չտալու համար։

ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆԻ ռուս դեսպան Պ. Լիչին՝ քանի մը քարտուղարներով՝ երէկ Օտեսայէն Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց եւ քիչ մը կենալէ ետքը ճամբայ ելաւ դէպի Վլատիվոսթոք։

ՈՐԴԵՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Իգսամ հետեւեալ ցաւալի դէպքը կը պատմէ.—Սկիւտարի Եէնի Մահալլէ թաղը բնակող յոյն քարակոփ մը՝ Նիքոլի ինը ամիս առաջ ապօրէն յարաբերութիւններ կը հաստատէ Եալովացի Սուրբիի անուն աղջկան մը հետ որ, Գուլկոնճուքի մէջ սեղանաւոր Մուրատեան էֆֆի տունը սպասուհի էր։ Սուրբիի յղի մնալով Սկիւտարի Եէնի Մահալլէ թաղը կիւլիկ անուն կնոջ տունը կ'երթայ։ Այդ կինը սպասուհիի միջնորդ է։ Հոն իր երեք ամսուան զաւակը կը վիժէ՝ Վանքին Պաղր բնակող դայեակ Քիրեաքիցայի ու Իմատիէ բնակող տոքտ. Ալէքսանտրոսի տղակցութեամբ։ Վիժածն ալ կը թաղուի Կիւլիկի տանը պարտէզին մէջ։ Սկիւտարի կառավարիչ Համտի պէյ իմանալով այդ իրողութիւնը, իսկոյն ձերբակալել կուտայ գործին մասնակցողներէն մէկ քանին։ Կիւլիկ հարցաքննուելով կ'ըսէ թէ Սուրբիկ իր տունը գացեր եւ յայտնելով որ հիւանդ է, խնդրեր է որ օրական չորս ղրուշով զինքը խնամէ։ Յետոյ ըսեր է նաեւ թէ երեք ամսուան յղի է եւ կ'ուզէ ազատիլ այդ վիճակէն։ Կիւլիկ տեսնելով որ առաջին պիտի չկըրնայ կատարել այդ գործը, դայեակ Քիրեաքիցայի դիմեր է։ Այդ վերջինն տրուած դեղը Սուրբիկին խմցնելէ ետքը, Ալէքսանտրոսի դիմեր են, որուն դեղագրովը Սէլամպի դեղարաններէն մէկին մէջ դեղ մը չինել տուեր են։ Սուրբիկ այդ դեղը խմելով զաւակը կորը կորը վիժեր է։ Կիւլիկ յարեր է թէ աղքատութեան բերմամբ գործած է այդ ոճիրը։ Քիրեաքիցա եւ միւսներն ալ կը հաստատեն Կիւլիկին յայտարարութիւնը։ Տոքտ. Ալէքսանտրոս տակաւին գտնուած չըլլալուն համար ամէն կողմ խուզարկութիւն կը կատարուի։ Նիքոլի ալ հարցաքննուելով նախ կ'ուրանայ, բայց յետոյ կը խոստովանի թէ բռնութեամբ գործած է իր արարքը։ Սուրբիկի վրայ եւ թէ վիժեցնելու համար հինգ օսմանեան եւ հինգ անգլիական ոսկի տուած է դայեակին ու բժիշկին։ Ոստիկանները խուզարկութիւն կատարեցին Կիւլիկի տանը պարտէզին մէջ, բայց ժամանակ անցած ըլլալով, բան մը չգտան։ Հիմա քննութիւն կը կատարուի թէ այդ դեղը ո՞ր դեղարանին մէջ չինուած է։

Պ. ԲՍԱԼԹԻԻ կարասեաց վաճառատունը, այս օրերս ճոխ մթերք մը ստացած է ամէն տեսակ կարասիներու, սրահի, ննջասենեակի, ճաշարանի համար, եւն.։ Գիները զեղչուած են։ 26—30

ԲԵՐԱՑԻ ՍԻՐԲԸ

Այս իրիկուն ներկայացում ժամը 9ին, ամբողջ խումբին դերասաններուն մասնակցութեամբ։ Յայտագրին մէջ աչքի կը զարնեն հետեւեալները.—Երեք Շարմերը՝ իրենց օդային հրաշալի փորձերով, միս Թէրէզիթա եւ Աթիլիա շնորհալից ու ճարպիկ ձիամարզիկները եւ դարպերջիկ ճաշպարար Արլանտոս՝ իր զարմանալի փորձերով։ Պ. Բիթ իր մարզուած ձիերով պիտի կատարէ հետաքրքրաշարժ եւ նոր փորձեր։ Վաղը, Մենդեան տօնին առթիւ, մեծ ցերեկոյթ ժամը երկուքին, գիշերը 16րդ դիւանագիտական երեկոյթ, նոր յայտագրով։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիւլիկիոյ նորընտիր կաթողիկոս Տ. Սահակ Սրբազանցկոպոս հեռագիր մը ուղղելով կայս. Պալատ, իր հաւատարմական զգացումները յայտնած եւ արտօնութիւն խնդրած է որ Պոլիս գայ, իր հաւատարմական եւ երախտագիտական զգացումները անձամբ յայտնելու համար յոյս կայս. Դահոյից։ Տ. Սահակ Սրբազան սոյնօրինակ հեռագիր մըն ալ ուղղած է Ս. Պատրիարքին եւ կը խնդրէ որ ազնկից գտնուի իր այս խնդրանքին։

—Ս. Պատրիարքը երէկ գիշեր Պատրիարքարան մնաց եւ այս առաւօտ ալ ժամերգութենէն յետոյ, կէտիկ Փաշայի եկեղեցին գնաց, ուր Թաղին նորընտիր քարոզիչ Տ. Կարապետ վարդապետ Տ. Կարապետեանի եւ Թաղ. Խորհուրդի անդամներէ ոմանց հետ վարժարան գնաց։

—Դալիֆեան որբանոցի Տիկնանց Խնամակալութիւնը յառաջիկայ հինգշաբթի օր նիստ պիտի գումարէ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, ուր ներկայ պիտի գտնուին նաեւ Թէլեան եւ Խաչատուրեան էֆէնտիները։

—Ս. Հայրապետը ինքնագիր քաջալերական եւ շնորհաւորական նամակ մը ուղղեր է Կիլիկիոյ նորընտիր կաթողիկոս Տ. Սահակ Սրբազանի։

—Կիրասոնի մէջ ձեռնտրուելիք քահանայացուի մը մասին դանդատագիր մը հասած է Պատրիարքարան. հարկ եղածը յանձնարարուեցաւ Առաջնորդ Տ. Յակոբ Աշտ եպիսկոպոսի։ Ձեռնադրուողն է Կիրասոնի վարժարանին տնօրէն–ուսուցիչ Պ. Կարապետ Թուխմանեան։

—Պայազիտէն Պատրիարքարան հասած դանդատագրեր կը յայտնեն թէ Վիճակին, մանաւանդ Դարաքիլիսէի մէջ, շատեր իրենց 11 կամ 12 տարու աղջիկները կ'ամուսնացնեն, թէեւ այս մասին յորդոր եղած ըլլայ քահանաներու եւ Թաղ. Խորհուրդներու։ Այսպիսիներու թիւը շատցած ըլլալով՝ խնդրուեր է Պատրիարքարանէ՝ արդիլել այս կարգի ամուսնութիւնները, որոնք ցաւալի արդիւնքներ կ'ունենան ընդհանրապէս։

—Պայազիտի Առաջն. Տեղապահ Մամբրէ վարդապետ Մարգարեան, որ հիմա Վան կը գտնուի, անպաշտօն ըլլալով, արտօնութիւն խնդրած է Պատրիարքարանէն՝ Կ. Պոլիս գալու։

—Դերջանէն կը գրեն մեզ.—«Դերջանի Հայաբնակ ամբողջ գիւղերուն կրթ. վիճակին վրայ եթէ մարդ ուշադրութիւն դարձնէ, սոսկ Փիրիզը գոհացուցիչ պիտի գտնէ։ Այս գիւղը իր ծոցին մէջ ունեցած Աչանեան դերդաստանին եւ մէկ քանի աղնիւ ընտանիքներու գոյութեամբ կրնայ պարծենալ։ Աչանեան դերդաստանի պետը՝ Տ. Վարդան քահանայ, որ տասը տարի առաջ է Տէր հանգած է, գիւղին փառքն է եղած։ Տ. Վարդան քահանայ գիւղին խարխուլ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին մէջ պաշտօնավարած է 46 երկար տարիներ. այս միջոցին ոչ միայն կանոնաւոր դպրոց ունենալով՝ այսօր բաւական թռուցիկ քահանաներ, տիրացուներ, հասարակ կարդացողներ հասուցած է, այլ եւ իր տըքնաղան վաստակով Ս. Երրորդութիւն անուն քարակերտ ու փառաւոր եկեղեցի մըն ալ ժողովրդեան նուէրներովը կառուցանել տուած է։ Հոգելոյս Տ. Վարդան քահանայ ունի երկու շառաւիղներ՝ Հարապետ եւ Համբարձում։ Ասոնցմէ առաջինը որ իր հօրեղբօր թոռն է, Օրմանեան Ս. Պատրիարքին քահանայ ձեռնադրուած է Կարինի մէջ, Տ. Սահակ անուամբ։ Իսկ միւսը՝ որ իր միակ արու զաւակն է՝ չուզելով քահանայութեան ծանր լուծին տակ մտցնել, ազատ թողած է իր ուզած կերպով ծառայելու գիւղին հոգեւոր գործերուն։ Տ. Սահակ քահանայ հետեւելով Տ. Վարդան Հօր օրինակին, ոչ միայն եկեղեցիին պայծառութեանը հոգ կը տանի, այլ եւ գիւղացիներուն դնել կու տայ ժամուն մերձակայ տունը եւ քակելով զայն՝ ինքը իր ձեռքով 2–3 տարիէ ի վեր է դպրոց մը կը շինէ, որ կը բաղկանայ երկու դասարանէ, մէկ տեսչարանէ եւ մէկ պարտէզէ կամ զբօսավայրէ։ Տ. Սահակ քհ. իր շինած դպրոցին վրայ, կը գուրգուրայ եւ ցարդ կը ջանայ մերձակայ պարտէզներն ալ հետզհետէ գնելով ընդարձակել զայն։ Փիրիզցիք եւ կեղեցիի եւ դպրոցի շինութիւնները մեծ մասամբ աւարտած են. եկեղեցիին համար միայն կը պակսին կրածեփ, զանգակատուն, զարդեղէն կամ փռոցք, իսկ դպրոցին համար՝ տախտակամած, դրասեղաններ եւ լուսամուտի շրջանակներ։ Նիւթական չէնքերէն յետոյ, պարզ է թէ՝ Փիրիզցիք իրենց մէջ կանոնաւոր վարժարան մը պահելու անհրաժեշտ պէտքն ունին՝ այս պէտքին ըստ կարի բաւարարութիւն տուած է արդէն Պատրիարքարանը. իր նպատակ Անուանէն ամսական մէկ օսմ. ոսկի օգնութիւն մը ընելով։ Կը մնայ միայն գործին արդիւնաւորութեան ոգին, հոկող, աշակցող անձի մը պէտքը. այս պարտականութիւնն ալ յօժարակամ ստանձնած է Համբարձում աղա Տ. Վարդանեան։ Սա ամէն օր դպրոց կ'այցելէ, վարժարանի եւ ուսուցիչներուն պէտքերը կը հոգայ, ուսանողները եւ ուսուցիչները կը քաջալերէ ոչ միայն լոկ խօսքով, այլ եւ ստէպ իր աղքատիկ քակէն նուէրներ ընելով։ Նպաստին յատկացումէն առաջ՝ միայն ինքը եղած է Փիրիզի մէջ վարժարան հաստատողը, կարող ուսուցիչներ ճարողը եւ միշտ կրթական խնդրով զբաղողը։ Փիրիզ Դերջանի նպաստընկալ վարժարաններուն տեսչական կեդրոնն է. այս գիւղին վարժարանը այժմ ունի 50 ուսանող, բաժնուած վեց կարգերու։ Սոյն վարժարանին պիտանէն եթէ ճշդուի, բարուքի, թռչակները գանձուին, պակաս ուսուցչին տեղը լեցուի, ուսանողներու դպրոցական պէտքերը հոգացուին, ծնողք առհասարակ իրենց զաւակները կանոնաւորապէս վարժարան ղրկեն եւ չենքին պակաս մասերն ալ շինուին, լրանան, վստահաբար կրնանք ըսել թէ՝ ոչ միայն Փիրիզին հետզհետէ կ'ազատի տգիտութեան ճիրաններէն, այլ եւ խթան մը, բարի օրինակ մը կ'ըլլայ ամբողջ գաւառակին Հայերուն։ Փիրիզ Մամա–Խաթունի հարաւային արեւմտեան կողմը՝ Եփրատի աջ եզերքը գիւղ մըն է, հիմակուան Հայերը գաղթած են Բարեղրի Լուսոնք եւ Դերջանի զանազան լեռնային գիւղերէն։ Բնութեամբ պարզամիտ եւ հիւրասէր ժողովուրդ մըն է։»

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ԹԱՆՁԷՐ, 5 յունուար.—Մարոքի վեհապետը իր եղբայրը կուսակալ կարգելով Ֆէսի նահանգին, շրջականներուն ցեղերը իրենց հաւատարմութեան հաւատքը տուին վեհապետին, ըսելով որ Ֆէսի ճամբան պիտի փակեն թշնամիին առջեւ։ Ֆէսը պաշարելու վտանգը անհետացաւ։

ՊԼԷՎՐԱՏ.— Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարար Անթոնիչ դեր–գնդապետը հրաժարեցաւ։

—Բրիսթիչի դաշլիճին մէջ երբեմն արտաքին գործոց նախարար Պ. Լողանթիչ նիշ հրաւիրուեցաւ թագաւորին կողմէ։ կը կարծուի թէ Պ. Լողանթիչ պիտի յաջողէ Անթոնիչ դեր–գնդապետին։

—Սերպիոյ կառավարական թերթը՝ Սլոկա կը ծանուցանէ թէ Պ. Սիմէոն Լողանթիչի անուանումը՝ իբրեւ նախարար արտաքին գործոց, կատարեալ իրողութիւն մըն է։ Պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Անթոնիչ դեր–գընդապետը անձնական տկարութեան հետեւանքով հրաժարած է։

ԲԱՐԻԶ.— Աւասիկ պաշտօնական վիճակագրութիւնը Մերկոյտի ընտրութեանց.— 96 աթոռներէ ընտրուեցան 7 պանպանդականներ, 25 յառաջդիմականներ, 18 հանրապետական–նախարարականներ, 36 արմատականներ եւ 10 ընկերվարականներ։ Նախարարականները 11 աթոռ շահեցան։

ՎԻԵՆՆԱ.—Զեհերու եւ Դերմաններու միջեւ հաշտութիւն մը գոյացնելու նպատակով կատարուած խորհրդակցութեան մէջ նախարարապետ Պ. Ֆոն Բէրպէր նոր առաջարկութիւններ ներկայացուց Մորավիոյ ու Պոհեմիոյ խումբերուն որոնք հաւանուած էին։ Այդ առաջարկութեանց նպատակն է Մորավիոյ ու Պոհէմիոյ մէջ կարգադրել լեզուական խնդիրները։ Բոլոր կուսակցութեանց ներկայացուցիչները յայտարարեցին թէ պատրաստ են շուտով քննել այդ առաջարկութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Պատերազմական նախարարութեան 1903 ելմտացոյցի մէջ սովորական ծախքի գումարն է 482 միլիոն եւ արտասովոր ծախքերը՝ 23 միլիոն։ Ծովային նախարարութեան մնայուն ծախքն է 93 միլիոն։ Առժամեայ ծախքերուն մէջ կայ 104, 660,000՝ մարտանաւերու շինութեան եւ սպառազինութեան համար։

—Բուէրթօ–Բապէլլոյի հրուանդաններուն առջեւ գերման մարտանաւերը յունուար 13ին Վէնէցուէլեան տանտիրոջ առաջատանաւեր բռներ են։

ԺԸՆԷՎ.— Գերմանիոյ հիւպատոսը, այսօր, Սաքսոնիոյ Լուիզ իշխանուհիին յանձնեց պահանջում մը՝ ամուսնական կեանքի դադարման համար։ Իշխանուհին հրաւիրած է յունուար 28ին ներկայանալ Տրէզդայի մասնաւոր դատարանին, որ ամուսնալուծում պիտի առաջարկէ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ նախորդ նախարարապետ Պ. Սակասթա մեռաւ թոքերու մէջ արեան համախառնումի հետեւանքով, որուն վրայ աւելցած էր նաեւ սրտի հիւանդութիւն։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՄԱՏՐԻՏ, 10 դեկտ.— Նախորդ նախարարապետ Պ. Սակասթա, այսօր, մեռաւ։ Ծնած էր 1827ին։

— Նախարարապետ Պ. Սիվէլա կը հերքը այն լուրը թէ մտադիր ըլլայ նաւարկութիւններ ներկայացուց Մորավիոյ ու Պոհեմիոյ խումբերուն որոնք հաւանուած էին։ Այդ առաջարկութեանց նպատակն է Մորավիոյ ու Պոհէմիոյ մէջ կարգադրել լեզուական խնդիրները։ Բոլոր կուսակցութեանց ներկայացուցիչները յայտարարեցին թէ պատրաստ են շուտով քննել այդ առաջարկութիւնը։

ՊԼԷՎՐԱՏ. — Պ. Լողանթիչ Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարար եղաւ փոխանակ Անթոնիչ դեր–գնդապետին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Բրէթորիայի մէջ համակրական խանդավառ արտայայտութիւնները կը շարունակեն Պ. Զէմպրլէնի համար։

ԹԱՆՁԷՐ. —Տէրութիւնները առ այժմ չեն չահագրգռուիր Մարոքի ներքին դէպքերէն։ Օտարականները մինչեւ հիմա չեն նեղուած։ Վերջին լուրերու նայելով, Մարոքի կացութիւնը բարւոքած է։

ԼՈՆՏՈՆ. — Բարաքաէն կը հեռագրեն թէ պաշարումը կը ջլատէ Բասթրոնախագահը՝ ընդոսաններուն դէմ գործելու համար։ Կացութիւնը չատ տագնապալից է։

ՄՈՍՐԻՏ. — Մարոքի ըմբոստութիւնը զսպուեցաւ։ Ֆէս քաղաքը ազատ է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Տէլիգրաֆն կը հեռագրեն թէ Հնդիկները փոքրաթիւ են յարձակում 20 միլիոն ֆր.ի արժողութեամբ գոհարեղէններ, որոնք ցուցադրուած էին Տէլհիի մէջ, բայց չեն յաջողեր։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 23 Դեկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	31	28
Ամէնէն բարձր գին	»	32	00 ½
Ամէնէն վար գին	»	31	27
Բուսէլիի Երկաթուղի գոց	ֆր.	118	25
Ամէնէն բարձր գին	»	119	25
Ամէնէն վար գին	»	118	—
ԲԱՑՈՒՄ 24 Դեկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	31	18
Բուսէլիի Երկաթուղի	ֆր.	117	25
Ռիոդէ Ժանիրէ		29	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ռէէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Յօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Նամ. Ապաճ. Ընկ.		4	25
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	55
» ժուիսանս		1	35
» պարտատոմս		493	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		491	—
Թրանսվալ		152	—
Քէնտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն		264	25
Լավրիում		75	—
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	85
« պարտատոմս «		517	—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	27
Անգլիական ոսկի	»	110	08
Բօլ էմբէրիտլ	»	90	20
Քրիմիք	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէճայիք	»	102	50
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	3	60
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 ¾
Պերլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Նիէնա չէք	ֆիորր.	21	06

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Յունուար		
Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	63
Օսմանեան Բանք սէռի Բ.	56	—
» » » Գ. բաց.	29	12
» » » Դ. գոց.	28	63
Օսմանեան Պանքա	13	63
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	50
» Մենաբոյ	44	—
Պուլկարական 1888	94	75
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	107	25
Տօմինիա	104	—
Թրանսվալ	5	97
Այտին երկաթուղի	14	—
Փոխանակագիր	25	26 ¼
ԲԱՐԻԶ, 5 Յունուար		
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	99	85
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ. 29	30
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	» 29	17
» » » Բ.	» 58	—
» » » Գ.	» 31	72
Օսմ. Կայս. Պամբա	ֆր. 592	—
Օսմանիէ	» —	—
Բուսէլի երկաթուղի	» 122	—
Օսմ. մաքսատուն	» 479	—
Օսմ. Ռէժի	» 362	—
Բրիսիրիթէ Թիւրք 4 %	» —	—
Քէէտի Լիոնէ	» 1090	—
Իտալական Ռանթ	» 164	40
Սպանիական արտաքին	» —	—
Թրանսվալ	» 152	—
Զէք Լոնտոնի վրայ	» 25	140
Դրամագրգռ	» —	—
ՊԵՐԼԻՆ, 5 Յունուար		
Ռուպլը	ֆր. —	—
Բուսէլի երկաթուղի	» 124	50
Անատ. երկթ. պարտատոմս	» 103	60
Փսխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	» 20	260
ՊՐԻՍԷԼ, 5 Յունուար		
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	28	95
Բուսէլի երկաթուղի	119	50

ԱՆԳԻՐԸ

Ու եղաւ որ հարցուի ձեզ թէ ձեր պապերն ու մայրերը ինչ կ'բրէին կաղանդի եւ Աստուածայայտնութեան տօներուն.— Ըսէք, գրուած է Անգիր դպրութեան Բ. հատորի Ա. Բ. տեարերուն մէջ, որոնք հրատարակուեցան։

Գին ամբողջին 25 ղրուշ։ Դիմել Արեւելքին։

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին քովը, Մէրթէէպանի փողոց Իզզէթ Փաշա Խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տոքումա եւ թաչեայ գորգեր, «քէլէ»ներ, «թիւլ» վարագոյրներ, սպորներ, քորնիշներ, գետնի մուշամպաներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, սեղաններ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարդոյ հասարակութեան չատ դիւրամատչելի պայմաններով, ԱՄՄԱԿԱՆ ՎԱՃԱՐՄԱՆԵՐՈՎ.

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԴԻՆ

ԴԷՆԱՆ Գ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆԻ
ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
1903 ԹՈՒԿԱՆԻՆ
43 ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՎ.
ԲՈԼՈՐ ՎԵՃԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԵՃԱՊԵՏՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՎ ԶԱՐԴԱՐՈՒԱԾ
ԳԻՆ 5 ՂՐՇ. ԹՂԹԱՏԱՐՈՎ 6 ՂՐՇ.
Կեղրոնատեղի Ն. Կ. Պերպերեան Տպարանը
Գ. Գալիս, Պաղը Ալի ճատտէսի, Ֆ. իւ. 83

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլուէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտոքֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԷՖՈՒԼԻՈՒ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ–ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԴԱՐԵՁՐԱՏԱՆ ԶՐԱՑԻ ՃԱՐԿԸ
(Ձէյտ Զպուրքէանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի առանձնանութիւն։

Ժամերները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ՆՈՐՏՏԱՅՁԻՐ ԼՈՅՏ
NORDDEUTSCHER LLOYD
Paquebot poste Impérial Allemand
Նիւ Եորքի գիծ, ճեպընթաց
ՔԱՑԶԼԻՐ ՎԻԼՀԷԼՄ ՏԷՐ ԿՐՕՍ
Մէջ, Շերպուրկ 13 Դեկ.
ՊՐԱՆՏԷՆԲՈՒՐԳ, Պրէմէնէն 6 »
ՖՐԱՆՔՖՈՒՐԹ, » 13 »
ՆԻՒԱՐ, » 20 »
ՊՐԷՍԼԱՒՈՒ, » 27 »
ԹՐԱՎԷ, Մենով–Նաբոլիէ 6 »
Պրէմէն Պալթիմորի գիծ
ՔԱՐԼՍԲՈՒՀԷ, Պրէմէնէ Պալթիմոր 18 Դեկ.
ՄԱՔՆ » » 29 »
Պրէմէն–Կալվեստոնի գիծ
ՖՐԱՆՔՖՈՒՐԹ, Պրէմէնէն Կալվեսթոն 13 Դեկ.
Պրէմէն–Բուէնոսայրէսի գիծ
ՄԱՆՇ, Պրէմէնէ, 14 Դեկտ. Բուէնոս Այրէս, Մանդանիլիօ։
Պրէմէն–Պրազիլիոյ գիծ
Հանդիպելով Պահիա, Ռիօ Ժանէյրո։
ԲՐԷՄԷՆ, Պրէմէնէ, 1 Յան.
ՀԷԼԿՈԼԱՆԴ, 20 Դեկտ. ին պրէմէնէն եւ պիտի երթայ Անթուէրպ, Ֆոքունա, Վիլլակրուզ ի Վէկս։
Ծայրագոյն Արեւելքի գիծ
ՏԱՐՄՇՏԱԴ, Ճենովա–Նաբոլիէ 10 Դեկ.
ՇԹՈՒԹԳԱՐԴ, » » 24 »
ՊԱՄՊԷՐԳ, » » 12 »
Հանդիպելով Գենուկ, Սինկապուր, Հոնկ Քոնկ, Շանղայ, Նակազաքի, Հիոկօ եւ Եոքոհամա։
Աւստրալիոյ գիծ
ԲՐԻՍԲԷՆԷ ԼՈՒԻԶՕՒՏ, Ճենովա–Նաբոլիէ 9 Դեկ.
ՓՐԻՏՐԻՀ ՏԷՐ ԿՐՕՍԷ, Ճենովա–Նաբոլիէ 30 »
Հանդիպելով Բօլսմպօ, Ֆրէմէնթլ, Ադելայտ, Մէլպըրն եւ Սիտնէյ։

Պիտի ընդունի ապրանք եւ ուղեւորը վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն համար։
Աւելի տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Գործակալներուն
Կ. ՀԱՐԱԶԱՊՈՒՄԵԱՆ եւ Ժ. ՏԷՔՈՒՆ
Կալաթա, Գարաբէյ եէնի խան, Թիւ 21
Ծան.—Գործակալները յանձնառու կ'ըլլան ապրանքները ուղղակի Կ. Պոլսէն փոխադրել մինչեւ նաւահանգիստներէն մէկը։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 30 Սեպտեմբեր 1902

ՊԱՇԱՆՔ	Օսմ. ոսկի		ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5,500,000	—	Դրամագլուխ	11,000,000	—
Մնացուկ ի Կ. Պոլիս	1,462,893	08	Պանքանոթք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս եւ ի մասնաճիւղս	1,174,189	—
» » մասնաճիւղս	557,507	—	Վճարելի փոխանակագիրք	1,441,305	91
Դանձելի փոխանակագիրք	1,474,923	67	Ընթացիկ հաշիւք Կայս. Դանձուն — պարտականք	1,356,559	32
Պետական արժէթուղթք	2,363,266	13	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	6,412,752	04
Զանազան արժէթուղթք	1,407,126	42	Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	18,939	53
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. Դանձուն — պարտականք	2,311,667	88	Վճարելի չահաբաժինք	807,163	94

ԲԱՑ ՏԸ ՆԱՖԷ ՏԸԼԱՆԿՐԸՆԻԷ

PATE DE NAFÉ
DELANGRENIER

Շատ ախորժելի շաքարատ մըն է ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց։ Բարիով Ֆաքիւլթէին ու հիւանդանոցներուն ՀՕէ աւելի բժիշկներուն կողմէ հռչակուած է իբր շատ ազդեցիկ դեղ մը ընդդէմ ՀԱԶԻ, ՑՕԴԱՑԱԻԻ ու ՊՐՕՆՇԻԹԻ։

Տըլանկրընիէ մարքան պահանջել։

Կը դտնուի ամէն դեղարաններու մէջ։

4—30

ՀԻՄԱՆԻ ԻՆԹԻԽԱՊ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

ՔԵԱՆԻ ԻՐԼԻՔՃԻ

Գոլիս, Կամուրջին դիմացը, անկիւնը եւ Եկեղ ճամի, Նամակատան կից։

Սոյն վաճառատուներուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ, բուրդէ, բամպակէ առաջնակարգ, տոկուն եւ վայելուչ կերպասներ։ Կը բաւէ անդամ մը այցելել, համոզուելու համար թէ ապրանքի աղնութեան եւ ժամանութեան տեսակէտով անմրցելի են այդ վաճառատունները։ Նամակատան կից եղող վաճառատան մէջ կը գտնուին արանց եւ կանանց յատուկ ճերմակեղէններ, գուլպաներ, փանէլաներ, թաշկինակներ, վայելուչ եւ նուրբ հովանոցներ, լամբարներ եւ ուրիշ մանր առարկաներ, անմրցելի կերպով ժան գիներով։ Ատոնցմէ զատ՝ սոյն վաճառատուներուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ եւ բրդէ ծաղկենկար, փանթէզի ու նոբաձեւ պլուզցուներ, արշընը 5 ղրուշէն սկսեալ մինչեւ 15 ղրուշ։ Ինչպէս նաեւ «կրօտէլէնտէր», եւ «կրօտ ամբրիք» կոչուած նորաձեւ կերպասներ։ Մետաքսէ եւ նորաձեւ Ջուլար կերպասներ արշընը 4էն մինչեւ 6 ղրուշ, ամէն տեսակ ֆանթէզի, աղնիւ ու վայելուչ կերպասներ, արշընը 7էն մինչեւ 15 ղրուշ։ Բրդէ աղնիւ կերպասներ եւ արշընը 3էն մինչեւ 7 ղրուշ։ Ֆրանսական լաւ տպաւծոներ, չգունաւորող, արշընը 70 փարայէն 90 փարա, մետաքսէ սաթէն աղնիւ տըպաւծոներ, փայլուն եւ չգունաւորող, արշընը 3 ղրուշէն, ֆուլլին տպաւծոներ, ծաղկենկար եւ ճաշակաւոր դմներով, արշընը 2 ղրուշ 30 փարա։ Բիլք եւ ապքաֆոր տպաւծոներ, միագոյն սաթէններ, մետաքսէ եւ բրդէ խառն ապրանքներ, եւայլն։

ԶԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ�simՆ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը տկարները եւ մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կօգնէ։ Այս ՖՕՍՖՕՐը որ թաղկացին է մարդկային կազմուածքին համար։ շատ անգամ կը թիչնայ հիւանդութեանց պատճառով եւ ու անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրին ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրուիէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած ՖՕՍՖՕՐը կրկին տրեան մէջ մտցնելու և զայն զօ տցնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի տաղանդաւոր քիմիագէտ ներէն Պիլեօն՝ Օ Վօ Լէսիթին Պիլեօն անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ տրեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով ան կարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին։ անհրաժեշտ է որ Օ Վօ Լէսիթին Պիլեօն Ovo-Lécithine Billon անունն։ Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամենէն աղդու դեղն է տարտխտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը նշխտի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու ցով։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիս և կը փափաքիս տուանց նեղուելու խմել անվիսկան աղդեցութեամբ, թողէ Դանսի նման դգուեցուցիչ ջուրերն ու գինիները, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են. ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

ոչխարկնչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բարդիօռեան դրութեամբ զտուած յատակ ջուր մըն է և ոչ դիւրաբեր կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱԲԱՊՈՒՆ ուրիշ ուռծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱԲԱՊՈՒՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով եթկու անդամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և տամոքսի խանգարում ունեցողներ մանաւանդ նատղական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաբապան խմեն. կ'ազատին պնդութիւններէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուներու մէջ։ 504

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ԴԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՑԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գիներն համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առանց քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և չհանուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ամէն պատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յաւելեալային արժեթուղթի տէր ելած ըլլայ, որ իրեն համար շահաւոր մըն է։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով, ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մեռմտքի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ տարեկան իմաց տրուելու ալ կատարուի։ Նմանապէս ո՛և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կոկին կը նորոգուին։

1896ի չհաշուածէն է հարիւրին 18 ուրախ։ 1897ինը՝ հարիւրին 18 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուներն են ԲՐԷՏԻ ԼԻՈՆԻ Կ. Գոլիս, ԱՆԳԼՕ-ԱՒՍՏՐԻԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿՈՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թօրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Դալաթիա, Մեթրբէպաշի փողոց, ձէտիա խան թիւ 4։

Դաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ՖԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որէ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլի եւ Արեւելեայ միջեւ

Անունները	Թոնս	Անունները	Թոնս
Իվէրնիա	18990	Սիլվանիա	5598
Մասսոնիա	18900	Քաթայոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Կամբրանիա	12950	Բալիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ուսմպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2[illegible]8
Ուրանիա	7269	Շէրպուրկ	16[illegible]4

Վէրիա չոգենաւը, Նաւապետ Բրէսընդկ. վաճառքով Լիվերբուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ՝ ՅՈԼԻ և Սիկէր
Joly et Seagor

Մէյմանէքի խան, թիւ 6, 7 8 Դալաթիա. Բոյա ուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի, Ֆօրսոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգոնեաւոր։

Անունները	Թոնս	Անունները	Թոնս
Բամսէգ	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէլպրը	3000	Օսայրիս	2250
Թեանորուս	3000	Բէբա	2250
Ֆարոս	3000	Մէնիրս	2000
Ցսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Պարիսիս	2500	Կիւէտ	1500

Դիմել առ՝ Վ. ՈՒԻԹՕՒ և ԸՆԿ
Ոսթոյ խան
ՃԷՑՄԱ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31. Ճէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ։

ROSSIA — COMPAGNIE D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ։ ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Սրբազան թեան գումար	12[illegible],000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին ու տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր ներկայացուցիչ
Ա. ՀԻՒՐԻԻԶ

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՖՈՐ ՐԷՔԼԷՆ

Ընդհանուր գործակալութեան գրասենեակը։ 524

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէօբա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորեալ գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլիոն ֆրանկ	114 միլիոն ֆրանկ	461, 3 ,390 ֆրանկ

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և ամրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժին մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Պոլիս Պարնաթան խան, Ընկերութեան մասին դիմել Օ. Մ. Կայս. Պանքայի

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար
ՈՐԴԻՔ ՆԻՇԻՄ ՊԱՐՆԱԹԱՆ

747 54—104

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Ընդարձակ Հրլի Կ. Գոլոսոյ եւ Օսթսայի

Անունները	Թոնս	Անունները	Թոնս	Անունները	Թոնս	Անունները	Թոնս	Անունները	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզս	1011	Մալմս	724	Բոգարիս	186
Ալէքթ	3607	Գոնկս	2906	Կրօնս	1695	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1113
Անեէլս	1541	Գորսս	895	Լիբս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսոգս	2377	Միտս	4311	Լիտալկս	1581	Միքատս	3557	Սիլվիս	1193
Գասանս	1822	Տամինս	937	Հինտու	3720	Միլս	1057	Տրէբս	1200
Գօրսոտինս	1264	Տուրս	2383	Հորատիս	3600	Մենդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Գրանս	1076	Տրատս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսրն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գրիֆիալս	4431	Իպրս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Թալէտս	1470
Դէլս	1671	Էլտօրատս	1520	Ձիւնս	1080	Ինեարիս	4036	Թորբիտս	487
Գալիբաս	1337	Էրազս	1841	Քլէսս	1053	Ուրլանս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Միտս	954	Քօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Մինիանտ	1828	Քոմնս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիքակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիանթս	2229	Վոլթուրնս	2296
Միսէրս	1831	Ֆրանսիսքս	4332	Լէբանոս	2272	Բինալտս	1663	Եէտս	1850
Գրիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվերնս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1200
Գօլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բոմէս	1789		

Քօնկս չոգենաւը Նաւապետ Սմիթ ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած է։

Լօրենցս չոգենաւը, Նաւապետ Ռինկ ընդհանուր վաճառքով Օսթսայէն հոս կը սպասուի յունուար 15ին։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԳԻԶՕՏ
թիւ 23—24 Քալիֆաթ Մեյլէթ խան։ Գալաթա։ 277

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարուան ծրագիրը

Դ2. 24/6 Օսէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դ2. 25/7 Իզմիր, Բիրէ, Ադրիանոպոլիս ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցու. Քիւն Ադրիանոպոլիսն Բոր Սպիտ, Եսֆա, Գէրուա, Թարապուլուս-Շամ.
Դ2. 25/7 Գուրիա, Զանոնա, Սոսնա ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Եշ. 26/8 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օրաու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ինեգլ, Սուրմ ժամը 3ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 26/8 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 27/9 Օսէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 28/10 Տարտանել, Միտիլի, Իզմիր, Ֆիրս, Թարապուլուս-Շամ, Գէրուա, Եսֆա, Բոր-Սայիտ, Ադրիանոպոլիս ժամը 4ին յետ միջօրէ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մ. ՐՈՖԷԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊՈՍՊՈՐՈՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

Ցուն. 8ին Անգլիոյ, Անտ. Եկերբէն

ՄԵՏԵՈՐՈՍՆԵՐ

Ցուն. 8ին Ճաղոյի, ուղ. Մարիոս Տոմսեր ստացուի Բարձրի համար։

Առաջին կարգ 245 ֆրանկ. Բ. կարգ 175 ֆրանկ Տեղեկութիւնները կ'ստացուին Գալաթայի Թուք Հանէ Քարաքեան ֆրաս։ 516 Թ. ՌԸՕՈՒ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելեայ միջեւ բանող օգոնեաւոր

Անունները	Թոնս	Անունները	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ցալմիա	3500
Առմենեան	10500	Էմիրշին	3500
Բէլգրիան	10500	Արրժ.ին	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալժէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլոմպիան	8000	Ամէնիան	2800
Ձորձիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գասդոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆրանսիան	8000	Լէպպիան	2000
Ցալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վալմենիան	3700	Օրորդ	800
Ցամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ցապիան	3500		

Ապրանքի տեղեկութիւն կը խնդրուի իրենց ապրանքը պատուոր փոխադրելու համար Հանգիստ մաքսատունը հանելու համար։ Իրենց հրահանգը դրկեն շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ՝ ԷՖՎԱՐ ԼԱՅՏՈՆԻՆ
Գալաթա, քարափին վրայ։
600 Մաքսատան էֆենտիի տեղը

Տարեկան ՁԱՐԻ ԽՈՒՍՈՒԽՏԻՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Նոյեմբեր 1 |Ն.Տ.| շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 2 Ամբ. Ան.	Թ. 34 Խառն Ան.	Թ. 4 Ամբ. Ան.	Թ. 6 Ամբ. Ան.	Թ. 8 Ամբ. Ան.	Թ. 36 Խառն Իրիկ.	Թ. 10 Ամբ. Իրիկ.	Թ. 12 Ամբ. Իրիկ.	Թ. Ամբ. Իրիկ.	Թ. Ամբ. Իրիկ.	Թ. Ամբ. Ան.	Թ. Ամբ. Ան.
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Բարաքէօյ Կամուրջ ժկն	1 20	1 33	3 33	5 30	7 8	8 15	10 30	11 30				
Հայատար Փաշա ժմ.	1 45	—	3 58	5 55	7 33	8 40	10 5[illegible]	1 55				
Բրզլի Թօրբաք »	1 55	2 25	4 8	6 5	7 43	8 55	1 5	12 5				
Ֆէնէր Եօլու »	2 1	—	4 14	6 11	7 50	9 5	11 11	12 11				
Կէօղ Թէփէ »	2 5	2 36	4 17	6 14	7 54	9 9	11 15	12 14				
Էյէնքէօյ »	2 9	—	4 21	6 18	7 58	9 15	11 19	12 18				
Գօսթանդիք »	2 13	2 47	4 26	6 23	8 4	9 21	11 24	12 22				
Մալթէփէ »	2 22	2 5	4 32	6 29	8 10	9 31	11 30	12 28				
Բարթալ »	2 28	3 8	4 4[illegible]	6 37	8 19	9 44	11 38	12 36				
	2 39	3 22	4 51	6 48	8 31	0 1	11 48	12 46				
Բէնտիք ժմ.	2 46	3 32	4 58	6 55	8 39	10 11	11 55	12 53				
Մկն »		3 37				10 21						
Թուզլա »		3 59				10 46						
Կէյկդէ »		4 19				11 10						
Տիլ Իսքէլէսի »		4 4				11 37						
Թավշանտիլ »		4 51				11 47						
Հէրէքէ »		5 8				12 6						
Եարբմճա »		5 29				12 30						
Թիւթիւն Զիֆթլիք »		5 12				12 44						
Տէրինճէ »		5 53				12 57						
Իզմիտ ժմ.		6 7				13						
		6 27										
Պեօյուք Տէրպէնտ »		7 2										
Մասանճա »		7 26										
Հաֆիտիկ »		7 50										
Կէյվէ »		8 34										
Աք Հիսար »		8 56										
Մեքէճէ »		9 26										
Լէֆքէ »		9 50										
Վէզիր Խան »		1[illegible] 25										
Պիլէճիք ժմ.		11 6										
Մկն »		11 20										
Բարաքէօյ »		12 30										
Պօզեիւք »		1 15										
Ին Էօնիւ »		2										
Զուքուր Հիսար »		2 36										
Էսկի Շէհր ժմ.		3 15										

Այս կառախումբը 1903 փետր. 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 1 Ամբ. Ան.	Թ. 3 Ամբ. Ան.	Թ. 5 Ամբ. Ան.	Թ. 7 Ամբ. Իրիկ.	Թ. 31 Խառն Ան.	Թ. 9 Ամբ. Իրիկ.	Թ. 11 Ամբ. Ան.	Թ. 13 Ամբ. Ան.	Թ. 33 Խառն Ան.	Թ. Ամբ. Ան.	Թ. Խառն Ան.	Թ. 7 Ամբ. Իրիկ.
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Էսկի Շէհր ժկն.									11 40			
Զուքուր Հիսար »									12 16			
Ին Էօնիւ »									12 48			
Պօզեիւք »									1 24			
Բարաքէօյ »									1 58			
Պիլէճիք ժմ.									2 48			
Մկն »									2 58			
Վէզիր Խան »									3 34			
Լէֆքէ »									4 9			
Մեքէճէ »									4 40			
Աք Հիսար »									5 6			
Կէյվէ »									5 28			
Հաֆիտիկ »									6 20			
Մասանճա »									6 36			
Պեօյուք Տէրպէնտ »									7 1			
Իզմիտ ժմ.									7 33			
Մկն.					1 35				7 53			
Տէրինճէ »					1 53				8 7			
Թիւթիւն Զիֆթլիք »					2 4				8 18			
Եարբմճա »					2 16				8 30			
Հէրէքէ »					2 43				8 55			
Թաֆչանճիլ »					2 54				9 5			
Տիլ Իսկէլէսի »					3 10				9 14			
Կէյկդէ »					3 38				9 40			
Թուզլա »					4 —				10 —			
Բէնտիք ժմ.					4 22				10 20			
Մկն.	1 25	1 54	2 28	3 14	4 37	6 38	8 20	9 59	10 30			
Գարթալ »	1 33	2 2	2 37	3 23	4 50	6 47	8 30	10 2	10 44			
Մալթէփէ »	1 43	2 12	2 47	3 33	5 5	6 57	8 41	10 14	11 1			
Գօսթանդիք »	1 51	2 21	2 56	3 41	5 19	7 5	8 51	10 25	11 12			
Էրէնքէօյ »	1 5[illegible]	2 28	3 3	3 50	5 32	7 12	8 59	10 34	11 26			
Կէօզթէփէ »	2 2	2 32	3 7	3 54	5 36	7 6	9 3	10 38	—			
Ֆէնէր Եօլու »	2 7	2 37	3 11	3 58	5 41	7 20	9 9	10 43	11 37			
Գրզլի Թօփրաք »	2 10	2 40	3 14	4 1	5 45	7 23	9 13	10 47	—			
Հայատար Փաշա ժմ.	2 1[illegible]	2 45	3 19	4 6	5 53	7 28	9 19	10 53	11 46			
Մկն »	2 23	2 53	3 27	4 15	6 5	7 38	9 27	11 —	12 5			
Բարաքէօյ Կամուրջ ժմ.	2 48	3 18	3 52	4 40	6 30	8 3	9 52	11 25	12 30			

Այս կառախումբը 1903 փետր. 1էն սկսեալ կ'երթեւեկէ